

RévaiLex. = *Révai nagy lexikona* 4. kötet. Szerk. RÉVAI MÓR. Révai Testvérek Irodalmi Intézet Rt., Budapest, 1912. [Hasonmás kiadás: Babits Kiadó, Szekszárd, 1995–1996. Elektronikus kiadás: Digitalmedia Hungary, Budapest, 2007. Elektronikus elérhetőség: 3–12, 14–15. <http://mek.oszk.hu/06700/06758.>]

Schiller, Friedrich 1977. = *Friedrich Schiller versei*. Európa Könyvkiadó, Budapest.

Schiller, Friedrich 2013. *Gedichte. 1776–1788*. Edition Holzinger. Taschenbuch. Berliner Ausgabe.

THALY KÁLMÁN 1892. A szomolányi ütközet. *Hadtörténelmi Közlemények* 5: 1–27.

Samádát üt ‘to capitulate’

In older Hungarian usage, the lexeme *samáda*, or *chamade* [ʃamad] in a French style, was used as a military term, mainly as part of a phraseological terminus technicus (*samádát üt/üttet* ‘to beat the chamade/to have the chamade beaten’). It was used to express the giving up of the fight by one of the belligerents, usually by beating a drum. Less frequently, a trumpet blast was also used to signal an acknowledgement of defeat. For this reason, for example, *Schamade blasen* ‘to blow chamade’ was also used in the German language. The expression in Hungarian is more likely to be found only as a military term. At the same time, the figurative use of the saying in French and German was also created by secondary phraseologisation in the sense of ‘his heart is beating fast’ or ‘he is retreating, giving up his resistance’.

Keywords: phraseology, historical phraseology, historical lexicology, military history.

FORGÁCS TAMÁS
Szegedi Tudományegyetem

TUDOMÁNYTÖRTÉNET

Néhány gondolat Zsirai Miklós utolsó évtizedéről

Zsirai Miklósról számos méltatást írtak nyelvészek. A jelen írás nem ezek számát gyarapítja. Az foglalkoztat, milyen okok vezethettek korai halálához. Horváth Mária írta egyik levelében: „Saját emlékeimben csak néha merül fel Zsirai fájdalmas arca, erőlködő kézmozdulata, szókeresése”.

Zsirai korán találkozott a gyász fájdalommal. Kisöccse és édesanyja korai halálát gimnazista korában követte édesapja elhunytja is. Így gyámot neveztek ki mellé az akkori törvények szerint: a mihályi Pintér Józsefet mint legközelebbi tekintélyes rokont. „Miklós bátyánk”-nak szólították a rokonok a neves nyelvészt is. Emlegette, hogy otthon ő sötétben is hazatalálna falujában. Amikor földije, a mihályiak meglátogatták budai otthonában, szívesen fogadta őket, kérdezve tőlük, mi újság van otthon.

1937. június 29-i érettségi találkozójukon (Sopron, Evangélikus Líceum) azt írta magáról az ilyenkor szokásos bemutatkozó összegzésben: „egészségem kifogástalan”. Az 1930-s évek második felében valósult meg régi álma: családi házat építhettek tágas

könyvtárszobával (szakkönyvgyűjtő szenvedélye közismert volt) Budán, az akkori Nóg-rádi utcában. Finnországból hozott nyírfacsemetéket, s ezeket ültette el kertjében, a finnek és Finnország iránti nosztalgia jegyében. Az örökölt mihályi földek eladásából származó pénzt budai családi házuk építésének befejezésére fordította. Ebben elfért egy tágas könyvtárszoba is. Csendes fekvésű, tágas családi házuk ideális volt számára.

Közbejött azonban Budapest ostroma 1944/45-ben. A család biztonsága biztosításának céljából ezt az időt családjával Mihályiban töltötte. Szülőfalujában rokon környezet vette körül. 1946 tavaszán írta köszönő levelét: „hálás szívvel gondolunk vissza a reánk halmozott sok szeretetre, jóságra”. Mihályi heteit okkal nyugtalanította azonban, hogy távollétükben vajon mi történhet családi házukban és könyvtárában. Balsejtelmé nem volt alaptalan. Mikor visszatértek a fővárosba, szembesült a lehangelő szomorú ténnyel: családi házuk használhatatlan volt az ágyúk belövései miatt, a könyvtárszoba átmenetileg istálló szerepkört kapva, könyvei szétszórva, ágyúkhöz alátétnek használva, s részben égetés nyomait viselték. Könyveinek egyes darabjait a Déli-pályaudvaron látta viszont: könnyeit kicsalta a látvány. Gondosan kezelt kéziratjai, följegyzései jelentős részének eltűnése különösen is kedvét szegte. Másfél évig az egyetem Trefort utcai gyakorlógimnáziumának igazgatói lakásából átengedett másfél szobájában lakott a családjával. Azzal kecsegtették, hogy segítik házának renoválásában, de ennek ára volt: ha követ bizonyos instrukciókat, például azt, hogy ha belép a kommunista pártba. Egyik irodalomtörténész egyetemi tanártársa, Waldapfel József rendszeresen vitt hozzá ideológiai szempontból aktuális orosz nyelvű kiadványokat, s elvárta, hogy kettesben megbeszéljék oroszul jól tudó nyelvész társával, amit olvasott. Szorult helyzetében lett végül is párttag. Házuknak a renoválása után, már a Rákosi-korszakban hoztak törvényt arról, hogy háromnál több szobás háza nem lehet a családoknak (kivételek persze voltak). Mit tehetett? El kellett adnia családi házat. Lakást vásárolt Budán az épület 2. emeletén, ahol külön könyvtárszoba nem volt. Könyvei halála után az OSZK tulajdonába kerültek.

A marrizmus veszélyének a finnugrisztika szinte külön célpontja lett. Lakó Györgyöt érdemes idézni: „1949 tavaszán Beke Ödön, Zsirai Miklós, Kálmán Béla és jómagam ... idézést kaptunk a Magyar Tudományos Akadémia egyik termébe... Itt vád alá helyeztek bennünket ilyenféleképp: »Csak nemrég ért véget a nagy világegés, melynek során 20 millió ember vesztette életét. A Szovjetunió mindent megtesz, hogy ez többé meg ne ismétlődhessen. Ennek ellenére a Szovjetunió ma is vannak ellenségei. Ilyenek az előttünk álló nyelvészek, akik még mindig nem vették át a Szovjetunió élenjáró nyelvtudományának, a marrizmusnak a tanításait. Ezért a Szovjetunióban megbírálták őket, kötelesek tehát önbírálatot gyakorolni, s egyben elismerni, hogy korábbi nyelvtudományi munkásságuk értéktelen; továbbá megfogadni, hogy a jövőben a nyelvtudományt a nagy MARR szellemében fogják művelni«” (SZATHMÁRI 2015: 78). Nem tagadták meg addigi munkásságukat. A légkör finoman szólva sem volt megnyugtató. Erős dohányos volt hadifogsága óta, s erről későbbi kórházi tartózkodásai idején sem mondott le mindig. Az idős mihályiak emlékeztek arra, hogy már kora reggel, tehát a reggelizés előtt szívta a cigarettát vendégfogadó rokonai házának a verandáján. Betegségének első jelei a háború után mutatkoztak (hova lett a korábbi „egészségem kifogástalan”?), s az említett jelek egyre sűrűbben jelentkeztek. Értésülesem szerint tünetei háttérben elsősorban az egyre fokozódó agyérelmeszesedés állhatott. 1952-ig azonban dolgozhatott még, dolgozott is. A pesti bölcsészkar dékánja volt, s a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak pedig elnöke 1944-

tól 1952-ig. Egészségi állapota azonban feltartóztathatatlanul romlott. Tanítványa, VERMES STEFÁNIA szerint a nehéz helyzetekben való „helyállásának gyötrelmei, lelkiismereti küzdelmei ásták alá szívének, idegrendszerének oly sokat kibírt egészségét” (HAJDÚ szerk. 1992: 49). Az olyan események is nyugtalanították, hogy mihályi rokonai, akiknél családjával időzött a frontátvonulás hónapjaiban, s akiket a Rákosi-években deportáltak a Hortobágyra, levelet írtak címére, közbenjáró segítségét kérve. A levelet persze nem kapta meg, de tudhatta, hogy ez az ÁVH tudomására jutott. Sejtette, hogy ennek lehetnek rá nézve is negatív következményei. 1949-ben „kitört” a marrizmus, s a vádlottak padjára került a hazai finnugrisztika, s ő is. De nem tagadta meg addigi, vádlóitól „polgári”-nak bélyegzett nyelvtudományi munkásságát. PAIS szerint „hogy ez így történt, az sokban Zsirai Miklósnak az igaz tudomány pátoszától áthatott s ezért még alkuba sem bocsátkozó magatartásán fordult meg” (MNy. 1959: 325). HUSZÁR TIBOR szerint „Zsirait a korabeli följegyzések szerint mindenki ... szükséges dekórumnak tartja ... s hogy párttag, ám ideológiai kérdésekben érintetlen tekintélyes szaktudós volt” (1955: 93, 102).

Utolsó éveiben életkedvét veszítve már csak a kötelességtudat hajtotta. Új témákba már nem fogott, új adatgyűjtésbe nem kezdett. A tanítványi visszaemlékezés szerint a betegség következtében a korábban lenyűgöző tanár is a múlté lett: „még visszajött, tartott néhány előadást, de tiszta roncs volt, árnyéka önmagának” (KULICS–TÖLGYES 1991: 62).

Összességében mindössze két és fél zavartalan évtized adatott neki. 1955-ben, 70 évvel ezelőtt hunyt el 63 éves korában.

Hivatkozott irodalom

- DOMOKOS PÉTER – CSEPREGI MÁRTA szerk. 1998. *125 éves a budapesti Finnugor Tanszék. Jubileumi kötet.* Urálsztikai Tanulmányok 9. ELTE Finnugor Tanszék, Budapest.
- HAJDÚ PÉTER szerk. 1992. *Zsirai Miklós emlékkönyv. Születésének 100. évfordulója alkalmából.* Urálsztikai Tanulmányok 5. ELTE Finnugor Tanszék, Budapest.
- HUSZÁR TIBOR 1955. *A hatalom rejtett dimenziói.* Magyar Tudományos Tanács 1948-1949. Budapest.
- KISS JENŐ 1995. *Zsirai Miklós.* (A múlt magyar tudósai.) Akadémiai Kiadó, Budapest.
- KULICS ÁGNES – TÖLGYES ÁGNES 1991. *Kövek fognak kiáltani... Szerzetesvallomások.* Gondolat Kiadó, Budapest.
- PAIS DEZSŐ 1959. Zsirai Miklós. *Magyar Nyelv* 55: 317–327.
- SZATHMÁRI ISTVÁN 2015. *A Magyar Nyelvtudományi Társaság története (1904–2005).* Magyar Nyelvtudományi Társaság – Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- VERMES STEFÁNIA 1992. Zsirai Miklós a katedrán. In: HAJDÚ szerk. 1992: 45–49.

On the last decade of Miklós Zsirai's life

Miklós Zsirai was a Finno-Ugric linguist, academician, and the organizer of the Department of Finno-Ugric Studies in Budapest. His career was broken by the Marr era, and especially by the deterioration of his health. The study explains the reasons behind his early death at the age of 63.

KISS JENŐ
ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Herman József (1924-2005)*

Herman József egyszerre volt a magyar modern nyelvészet interdiszciplináris nyitottságának egyik teremtő alakja és emellett nagyon fontos pozíciókat betöltő kultúrpolitikus, az Aczél György irányította világban, akárcsak Popper Péter és sokan mások. Francianyelvész volt, aki az Eötvös Kollégiumban kezdett újlatin érdeklődését a Párizsi Egyetemen stabilizálta. Hosszú ideig volt az ELTE-n, majd több mint 10 éven át a Debreceni Egyetem Újlatin Nyelvészeti Tanszékének professzora. Ezután Párizsban egyetemi tanár és kultúrdiplomata volt: az UNESCO felsőoktatási igazgatója. Én akkor ismertem meg, amikor 1975-ben visszatért Franciaországból. Új feleségével, Erdélyi Ildikó pszichológussal és új családjával. Sok szempontból beilleszkedett és bekapcsolódott a pszichológiai életbe is; ennél fontosabb volt azonban, hogy a visszatérő értelmiségi szeretett volna valamilyen módon kapcsolatot teremteni saját szakmája, a nyelvészet fiatal nemzedékével.

Egyedül Kiefer Ferenc hazatéréséhez hasonlítható az az erőfeszítés, ahogy szemináriumokat és házi összejöveteleket kezdett szervezni. A szemináriumokat az Izabella utcai ELTE épület kicsiny földszinti kutatószobájában, a házi eseményeket pedig a frissen hazatért új öröklakásában a Szemlőhegyen tartotta. Arra törekedett a szemináriumokon és az összejöveteleken is, hogy megismerje, mivel foglalkoznak a fiatalok, és elültessen bennük egy-két furcsa új gondolatot. Az egyik ilyen furcsa új gondolat – s ezáltal kerültem én is viszonylag szoros személyes kapcsolatba vele –, hogy a nyelvészetnek kapcsolatokat kell létesítenie más társadalomtudományokkal, illetve a biológiával. Herman volt a nyelvészeti afáziakutatás egyik kezdeményezője, de ugyanúgy támogatója volt a nyelvfeldolgozás pszicholingvisztikai elemzésének, a gyermeknyelv kutatásának – elsősorban Réger Zita támogatásával –, és a magyar nyelvi változások kutatásának, amelyek kapcsán Kontra Miklós munkáit karolta fel.

Herman József különös ember volt, személyes stílusát tekintve is. Bizonyos helyzetekben, például az ELTE-n, ahol nem volt eléggé elfogadott, és valahol úgy érezte, hogy egy idegen közegben mozog, visszahúzódó, csendes személyiség volt a kari nyilvánosságban. Más helyzetekben azonban, ahol közel állt a hatalomhoz, rendkívül kezdeményező, nagyvonalú, a hivatal császára benyomását keltő ember volt, így az Oktatási Minisztérium Szalay utcai épületében, talán Pozsgai minisztersége idején, mint a Felsőoktatási Osztály vezetője, később pedig, mintegy 10 éven keresztül az MTA Nyelvtudományi Intézetnek igazgatója. Herman mint kultúrpolitikus nagyon sokat tett azért, hogy a fellazuló Kádár-kor valóban nyitottá váljon a modern világ nyugati eredetű tudományos elméletei és szellemi irányzatai felé. Ennek jellegzetes példája volt, amikor 1984-85-ben Budapesten lezajlott az 1975-ben megkötött Helsinki kölcsönös biztonsági megállapodás kulturális nyomon követő értekezlete. Ennek vezetője Herman József volt. Herman egész stílusára

*2023-ban a Magvető Kiadónál megjelent *Árnyak* c. kötetemben több nyelvészről is írtam. Herman József is szerepelt a kéziratban, de a sok anyag miatt kimaradt a megjelent kötetből. Köszönöm a lehetőséget, hogy most megjelenhet.

jellemző, hogy ekkor mint westernizációs kultúrpolitikus becsempészi az utcai újságkínálatba a nyugat-európai és amerikai lapokat. Ettől kezdve lehetett Budapesten Newsweeket, Le Monde-ot stb. kapni, kezdetben ugyan csak néhány újságárusnál. A fontos mozzanat azonban az, hogy ezzel nyilván a pártvezetést győzte meg arról, hogy erre azért van szükség, hogy az utcán közlekedő, a létező szocializmussal szemben meglehetősen sok kételetyt tápláló nyugati kultúrpolitikusok a saját szemükkel lássák: itt valódi kulturális nyitás megy végbe. Herman trükkje az volt, hogy ez a nyitás az 1984–85-ös értekezletek után is megmaradt, mintegy utórezgésként.

Mint a Nyelvtudományi Intézet igazgatója rendkívül sokat tett az új irányzatok meghonosításáért; azért, hogy a nyelvészet ne csak a nyelvvel foglalkozzon, s ezáltal egy befelől forduló diszciplína legyen, hanem kifelé nyitott, interdiszciplináris irányító keret legyen. A pszicholingvisztika, a gyermeknyelv-kutatás és a modern szociolingvisztika egyaránt az ő vezetése alatt nyertek teret a Nyelvtudományi Intézetben. Hermannak a nyelvvel kapcsolatos felfogása nagyon érdekes módon hasonlított egy másik nemzedékből, Telegdi Zsigmond felfogásához. Úgy vélte, hogy a nyelvvel kapcsolatban egyszerre van szükség a szinkrón és a diakrón elemzésre. Saját munkái, amelyekben a magyarországi és közép-európai latin sírfeliratok elemzésén mutatja be azt a dinamikát, ahogyan a többnyelvű emberek feltehető töredékes latinsága hogyan vezet az újlatin nyelvek kialakulásához. Eközben információelméleti és szociolingvisztikai megfontolásokat egyszerre használt. Ez az attitűd jellemezte a nyelvészethez való hozzáállását, vagyis egyszerre kell a szinkrónia és diakrónia, és egyszerre kell a struktúra és változatosság vizsgálata. A nyelv, miközben strukturált szervezetrendszer, ugyanakkor beépítetten változó rendszer, és a történeti változását a diakrón helyzetben megfelelő változatok is tükrözik. Nem nyelvjáráskutatást implikál ez – ami persze megvolt a hagyományos magyar nyelvészetben –, hanem a változat és a változás mozgást irányító modern szemléletét.

Herman élete utolsó évtizedeit a Velencei Egyetemen töltötte. A rendszerváltozás után és a rendszerváltozás korában úgy érezte, hogy az általa képviselt baloldali hozzáállásnak, az őszintén vállalt kommunista múltjának nincsen helye Magyarországon. A sajátos, Hermanra jellemző stílusban fogalmazta ezt meg nagyjából úgy, hogy *nem fognak itt már nekem lapot osztani, jobb, ha elmegyek oda, ahol még mindig tudják, hogy én egy jó újlatinnyelvész vagyok*. Nem fájdalommal, nem keserűséggel, inkább a dolgokat helyre téve vonult át Észak-Olaszországba.

PLÉH CSABA
CEU Közép-európai Egyetem

Köszöntések és megemlékezések a Magyar Nyelvtudományi Társaságban (1904–2024)

„holtak és elevenek egymáshoz tartoznak,
egyetlen, szüntelenül tovább növekvő fát alkotnak”
(Antoine de Saint-Exupéry)

1. Bevezetés. A jelen összeállítás célja az, hogy számba vegye a Magyar Nyelv első 120 évfolyamában megjelent köszöntéseket és megemlékezéseket. Ezzel hidat kívánunk építeni a jelen és a múlt között: fő törekvésünk az, hogy az érdeklődő olvasó megtalálja az utat egy-egy tudós életművének feltérképezéséhez. Tudjuk, hogy a „hálás utókor” gyakran milyen könnyen felejt, s azt is, hogy az internet előtti nemzedékekre nézve nemegyszer milyen nehéz információhoz jutni. Jó tudni, hogy elődeink emlékezetét a folyóiratok híven megőrizték, így ezek anyaga ígéretes forrást jelent a tudománytörténet számára.¹

2. Az összeállítás felépítése. Az alábbiakban ábécérendben jelennek meg azok a személyek, akikről ilyen írások a Magyar Nyelvben megjelentek. A név félkövér szedéssel szerepel, utána a születés (és a halál) évével. Ezután időrendben következnek a hivatkozások a köszöntésekre és a megemlékezésekre, az alábbiak feltüntetésével: a köszöntő neve, a Magyar Nyelv kötetszáma, az adott írás kezdő és záró lapszáma, majd zárójelben az évszám. Például: „**Pais Dezső** (1886–1973): Zsirai Miklós: 42: 94–96 (1946)” stb. (A további elemek háttéréről lásd alább. Az „uo.” rövidítés azt jelzi, hogy egy adott közlemény ugyanabban az évfolyamban jelent meg, mint az előző.) Egy időben a köszöntés után az ünnepelt válasza is napvilágot látott. Ez utóbbira szintén utalunk, „válasz” jelzéssel. – Vannak tudósok, akiknek az esetében bizonyos évszámokhoz (születési évforduló, centenáriumi emlékezés stb.) írások egész sora kapcsolódik. A jobb áttekinthetőség kedvéért ezeket az évszámokat félkövérrel emeltük ki. – Ha egy-egy név írásmódjában az idők folyamán kisebb ingadozások jelentkeztek, a ma szokásos alakot adjuk meg (Barczafalvi Szabó Dávid, Eszterházy Károly).

3. Kikre terjed ki a gyűjtés? Alapelvünk az, hogy mindenkire, akit a Társaság köszöntött, illetve elhunytakor búcsúztatott, vagy akiről később (többnyire egy-egy év-

¹ E munkálat előzményei a következők. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Megemlékezési bizottsága a 70, 80, 90 éves tagtársak köszöntését készíti elő. Magam 2013 végétől ennek elnöki feladatait látom el, így arra törekszem, hogy minél pontosabb információkkal rendelkezünk a jelen és a jövő jubilánsainak megünnepléséhez. 2022-ben Kiss Jenővel, a Társaság elnökével való levelezés során szóba került a múlt kérdése is. Ekkor született meg bennem az a gondolat, hogy egy újabb gyűjtéssel azt is fel lehetne térképezni: a köszöntések és a megemlékezések együttese kalauz lehetne ennek megismeréséhez. A Társaság – mely alakuló közgyűlését 1903. december 19-én tartotta – immár több mint 120 éves múltra tekint vissza. A jelen összeállítás erről ad képet. Kívánatos, hogy évről évre frissülő formában a Társaság honlapján is megjelenjen, folyamatosan elősegítve az elődökkel való kapcsolat számontartását.

forduló alkalmából) megemlékezett. A nyelvtudósok mellett számos t á r s t u d o m á n y képviselői is jelen vannak.

Az összeállításban több külföldi tudós szerepel az általános nyelvészet köréből. A köszöntő és megemlékező szövegeken túl ha egy-egy nagy nyelvész (Saussure, Chomsky) felfogását átfogó tanulmány elemzi, ezekre is hivatkozunk. – A régebbi időkre nézve felmerült az a kérdés, hogy a keresztneveket hogyan tüntessük fel: a hajdani szokás szerint („Wichmann György”), vagy a mai elveket követve („Wichmann, Yrjö”)? Az utóbbi irány mellett döntöttünk.

Találkozunk nagy í r ó k , k ö l t ő k (Arany János, Kosztolányi Dezső és mások) évfordulóihoz kapcsolódó írásokkal is. Az ezekre való utalást fontos feladatunknak tartottuk. A munkálatok folyamán a hivatkozásokat kiterjesztettük azokra a főbb közleményekre is, amelyek (a fentiekhez hasonló módon) képet adnak egy-egy író, költő nyelvének átfogó sajátosságairól vagy egyes elemeiről, illetve nyelvészeti munkáikról, nyelvről alkotott felfogásukról. E téren éles határokat húzni aligha lehet, s ez inkább a bővítésnek kedvezett. – Bizonyos műfajok tekintetében állást kellett foglalni. A verselemzések bevonása túlmutatott volna eredeti céljainkon; ezek közül csak az évfordulókhoz kapcsolódó, illetve a tágabb összefüggésekre is utaló írásokat jeleztük. Nem vettük be azokat a recenziókat sem, amelyek írói, költői szótárakat, enciklopédiákat, írók, költők nyelvével foglalkozó monográfiákat mutatnak be, tekintettel arra, hogy a könyvismertetésekre való utalásokat erősen korlátoztuk (lásd alább, 7. pont).

4. Meddig menjünk vissza a nyelvtudomány történetében? A Magyar Nyelv korai számaiban megjelent megemlékezések a 19. század végi nagy tudósnevezdek alakjairól szólnak. A jelen összeállítás gerincét így az utóbbi 150 év alkotja. Ha a Társaság emlékülést tartott egy-egy korábbi nyelvész (így Kresznerics Ferenc, Szvórényi József) tiszteletére, ezek anyagára is utalunk. Felmerült ennek kapcsán a gyűjtés időbeli határának a kérdése. Úgy döntöttünk, hogy Sajnovics János fellépését tekintjük határnak, s a k o r a i n a g y ú t t ö r ő k kapcsán mind a róluk szóló átfogó írásokra, mind a gyakori levél- és kézirat-közlésekre is figyelmet fordítunk. Ez újabb 100 évvel kitágította a gyűjtés körét. E ponton azonban megálltunk, mivel célunk nem az, hogy teljes tudománytörténeti áttekintést adjunk.

Mind a nagy költők, mind a nyelvtudomány úttörői esetében – ritka kivétellektől – egy-egy sok folytatásban megjelent tanulmányorozattal is találkozunk (Lehr Albert Toldi-magyarázatai, Simai Ödön összeállítása Kazinczy nyelvújításáról). Ezekre összefoglalóan utalunk, az első és az utolsó közlemény leőhelyének megadásával.

Az eddigiekből kiviláglik, hogy a magyar nyelvtudomány művelői mellett, akik a középpontban állnak, kiemelkedik még három terület: a meghatározó szerepű külföldi nyelvészeké, az íróké és a költőké, valamint a korai úttörőké. Menet közben, az ellenőrzés egyik fázisában érlelődött meg az az elhatározás, hogy az ő esetükben – túl az évfordulós megemlékezéseken – az anyagot az átfogó tanulmányok irányában is bővítjük.

5. Milyen típusú közleményekre terjed ki a gyűjtés? A köszöntéseken és a megemlékezéseken túl fontosnak tartottuk más elemek felvételét is. E körbe tartoznak a Társaság egy-egy kiemelkedő tagjának e l h u n y t á r ó l szóló értesítések, melyek egy füzet elején külön lapon található, legtöbbször fénykép kíséretében. Ilyenkor az „MNyT” jelzést alkalmazzuk, s az adott évfolyam adott számára utalunk, utána zárójelben az évszámmal.

Például Bárczi Géza kapcsán: „MNYT: 71/4. (1975)”. – Egy időben élt egy olyan hagyomány, hogy egy nagy tudós kerek szünetén a pja alkalmából a Társaság neki ajánlotta a Magyar Nyelv egyik számát vagy évfolyamát, s ezt a megfelelő füzet elején külön lapon fel is tüntette. Ezt ugyanúgy jelezzük, mint az előbbi esetben. – Ha egy évforduló alkalmából tudományos ülés keretében történt tisztelgés egy életmű előtt, s ezt egy rövid bevezetés vagy cím is jelzi az előadások szövege előtt, erre a „Szerk.” jelzéssel utalunk. – Néhány alkalommal az interjú műfajával is találkozunk. Ilyenkor arra törekszünk, hogy megjelenjen mind az interjú készítőjének, mind az interjút adó személynek a neve (saját kiegészítésünket szögletes zárójelbe téve). – Egyedi értékelést kívánnak azok az életrajzi adalékok és levélközlések, amelyek egy-egy tudós pályájához adnak kiegészítést. Ezek köréből a tudománytörténeti szempontból jelentős közlemények kiemelésére törekedtünk. – Több kiváló nyelvésznek az utókor emléktáblát is állított. Az ezekről szóló híradásokat szintén szerepeltetjük, „Szerk.” jelzéssel.

6. A közgyűlési jegyzőkönyvekben megjelenő információkról. E sokszínű anyag mérlegelése nagy körültekintést kívánt. A régebbi korokban előfordult, hogy egy-egy köszöntés szövege a jegyzőkönyvbe ágyazva szerepelt. Ezekre feltétlenül utalunk. Ha egy ismert szakember elhunytáról itt jelent meg értesítés, arra is. Szerzőként annak a nevét adjuk meg, aki az éves beszámolót tartotta. Olyankor viszont, ha visszautalás történt egy már megjelent közleményre, azt nem jelezzük.

Újabb fontos dilemma: célszerű-e kiterjeszteni a gyűjtést a jegyzőkönyvekben és más híradásokban megjelenő sok más elemre is (tisztviselések, jutalmak, díjak, választmányi, tiszteleti, külső tagság stb.)? Úgy gondoltuk, többet nyer ez az összeállítás azzal, ha az átfogó írásokra összpontosít. Az előbbi kérdések jó részére választ talál az olvasó Szathmári Istvánnak A Magyar Nyelvtudományi Társaság története (1904–2005) című könyvében. A hivatkozásokat azokra az esetekre korlátoztuk, amikor a fenti híradásokat olyan méltatások is kísérik, amelyek jellege és terjedelme ezt indokoltá teszi. A régműltből példa erre a Szily-jutalom és a Sámuel–Kölber-díj, melyekben több olyan tudós részesült – főként az 1930-as években –, akiket ma a nyelvtudomány nagyjai között tartunk számon. Az ilyen közleményekre „MNYT” jelzéssel utalunk. A fenti jutalmak rendszeres előadója, az elmélyült elemzések írója Pais Dezső volt.

7. A könyvismertetések egy-két kiemelt típusáról. A jelen összeállításban szereplő nyelvtudósok munkáival számtalan tanulmány foglalkozik, gyakran könyvismertetés formájában. Ezek számbavétele nem feladatunk. E téren a kivételek köre igen szűk. Ezek közé tartoznak azok az ismertetések, amelyek az életpályát bemutató könyvekről szólnak. (Ilyenek különösen A múlt magyar tudósai sorozat kötetei.) Az ezekre való utalást célszerűnek találtuk. Az ismertető neve mellett szögletes zárójelben feltüntetjük az adott könyv szerzőjét is. Például a Pais Dezsőnek szentelt írásközött: „Kiss Jenő [Benkő Loránd könyvéről]: 90: 345–348 (1994)”.

Figyelemmel voltunk az emlékkönyvek, köszöntő kötetek bemutatására is, annál is inkább, mert ezek rendszerint áttekintést adnak az ünnepezt életútjáról és munkásságáról is. Ugyanígy számba vettük az emlékülésekről, illetve az ezek anyagát közlő kötetekről szóló ismertetéseket is. Ezek jellegére szögletes zárójelben egy-egy tömör szóval utalunk. – Ennek kapcsán kérdéseket vetett fel az emlékkönyv szó, mely a 20.

század végéig olyan értelemben volt használatos, mint újabban a *köszöntő kötet*. A „Pais-émlékkönyv”, „Melich-émlékkönyv” jellegű címek e korábbi hagyomány szellemében születtek; mi is így utalunk rájuk. Attól kezdve viszont, hogy a szó fenti használata visszaszorult, a születésnap-i köszöntésekre egységesen a *köszöntő kötet* kifejezést alkalmazzuk, s az *émlékkönyv* szóval csak akkor élünk, ha az valaki emlékére készült. – Előfordul az is, hogy egy jubileumra az ünnepelt írásából állítanak össze egy kötetet. Az ilyen eseteket az *ünnepi válogatás* megnevezéssel illetjük.

A 120 évfolyam kétszeri (vagy inkább többszöri) átnézése azzal a tapasztalattal járt, hogy a folyóiratnak úgyszólván minden rovatában felbukkanhatnak olyan írások, amelyekről váratlanul kiderül (néha egy lábjegyzetből vagy egy szövegbeli utalásból), hogy a gyűjtés körébe vágnak. Ebből adódóan a figyelem tágitása és a szempontrendszer bővítése visszatérő feladat volt.

Reményeink szerint a jelen összeállítás elősegíti a tájékozódást azok számára, akik egy-egy tudós életművéről áttekintést kívánnak találni, s talán felébreszti azt a vágyat is, hogy jobban számontartsuk azokat, akik előttünk jártak. Sokuk pályája példa arra, hogy mit jelent az igazság szeretete és az emberi helytállás. E sorok írója számára a munkálatok során meghatározó élmény volt a nyelvtudomány és annak mesterei iránti hála.

*

E. Abaffy Erzsébet (1928–2023): Korompay Klára: 94: 230–233 (1998), Uő: 119: 370–372 (2023)

Ady Endre (1877–1919): Asztalos Miklós: 18: 162–163 (1922), Bakó Elemér: 35: 39–40 (1939), Tompa József: 45: 125–132 (1949), Kovalovszky Miklós: 53: 351–368 (1957), Uő: 73: 257–265 (1977), Tompa József: 79: 197–198 (1983)

Ágoston Mihály (1928): Balázs Géza: 105: 368–372 (2009), Toldi Éva 115: 242–244 (2019)

Alföldi András (1895–1981): MNyT: 29: 254–255 (1933)

Andor József (1949): Németh T. Enikő: 115: 371–374 (2019)

Antal László (1930–1993): Kicsi Sándor András: 110: 465–471 (2014)

Aranka György (1737–1817): Rubinyi Mózes: 7: 148–153, 204–210 (1911), Perényi József: 13: 189–193 (1917), Csúry Bálint: 35: 290–297 (1939), Jancsó Elemér: 40: 220–224, 359–365 (1944), Uő: 46: 61–66, 153–158, 247–250 (1950)

Arany János (1817–1883): Lehr Albert [41 folytatásban]: 1: 178–180 (1905) – 14: 157–158 (1918), Arany János: 2: 275 (1906), Sz. K.: 5: 86–87 (1909), Csefkó Gyula: 7: 406–409 (1911), Lehr Albert: 8: 285–286 (1912), Voinovich Géza: 12: 327–328 (1916), Szerk.: 13: 95 (1917), MNyT: uo. 13/5., Négyesy László: uo. 129–141, Lehr Albert: uo. 141–145, Riedl Frigyes: uo. 146–149, Simai Ödön: uo. 149–154, Voinovich Géza: uo. 155–161, Váczy János: uo. 161–166, T. V.: uo. 166–171, Tolnai Vilmos: uo. 171–172, Mészöly Gedeon: uo. 172–174 [valamint közvetve a továbbiak is: 174–184], Szerk.: 14: 104 (1918), Simai Ödön: uo. 265–269, Csúri Bálint: uo. 272, Rédey Tivadar: 21: 267–268 (1925), Bory István: 30: 238–241 (1934), Horváth János: 37: 217–245 (1941), Beke Ödön: 46: 341–344 (1950), Csatka Endre: 47: 68 (1951), Gyallai Domokos: 48: 206–207 (1952), Scheiber Sándor: uo. 220–222, Pásztor Emil: 60: 68–80 (1964), Benkő Loránd: 63: 129–130 (1967), T. Lovas Rózsa: uo. 274–285, Pásztor Emil: 66: 250–256, 359–367

(1970), Nyíri Antal: 71: 331–334 (1975), Pásztor Emil: 74: 228–229 (1978), Benkő Loránd: 79: 385–386 (1983), Keresztury Dezső: uo. 386–397, Szathmári István: uo. 397–408, Pásztor Emil: 91: 455–460 (1995), A. Molnár Ferenc: 98: 217–218 (2002), Pásztor Emil: 99: 345–347 (2003), Uő: 100: 510–511 (2004), Beke József: 108: 72–73 (2012), Uő: 112: 485–495 (2016), Tolcsvai Nagy Gábor: 113: 394–405 (2017), Domonkosi Ágnes: uo. 406–419, Simon Gábor: uo. 420–432, Szij Enikő: uo. 433–449, Horváth László: uo. 450–466, A. Molnár Ferenc: uo. 467–472, Horváth László: 116: 417–428 (2020)

Ariste, Paul (1905–1990): Lakó György: 87: 114–116 (1991)

Artowicz, Elżbieta (1949–2012): Bańcerowski Janusz: 109: 494–496 (2013)

Árvay József (1916–1975): Benkő Loránd: 71: 240–241 (1975)

Asbóth Oszkár (1852–1920): Melich János: 16: 155–156 (1920), Uő, 17: 143 (1921), H. Tóth Imre: 68: 322–323 (1972), Uő: 72: 250–252 (1976), Juhász Dezső [Kiss Lajos könyvéről]: 93: 368–374 (1997)

Babits Mihály (1883–1941): Mikesey Sándor: 45: 29–37 (1949), Kabán Annamária: 107: 325–333 (2011)

Baboss R. Ernő (1911–1969): MNyT: 35 (1939): 198

Bachát László (1921–2009): P. Lakatos Iлона: 105: 501–502 (2009)

Bajza József (1804–1858): Bajza József: 4: 201–207, 251–256 (1908)

Bakó Elemér (1915–2000): Kiss Jenő: 97: 118–119 (2001)

Bakos József (1912–1997): Balázs János: 79: 494–496 (1983), V. Raisz Rózsa: 93: 507–508 (1997)

Bakró-Nagy Marianne (1946): Gugán Katalin: 113: 377–378 (2017)

Balassa Iván (1917–2002): Benkő Loránd: 94: 110–112 (1998), Sebestyén Árpád: 99: 247–249 (2003)

Balassa József (1864–1945): Rubinyi Mózes: 43: 235–239 (1947)

Balassa László (1908–1994): Fábíán Pál: 91: 112–113 (1995)

Balázs János (1914–1989): Károly Sándor: 81: 379–382 (1985), Benkő Loránd: 86: 122–124 (1990)

Balázi József Attila (1954–2024): Horváth Katalin: 120: 498–500 (2024)

Bálint Gábor (1844–1913): Senga Toru: 90: 200–207 (1994)

Bálint Sándor (1904–1980): Nyíri Antal: 77: 120 (1981), Szabó József: uo. 120–122

Balogh Jenő (1864–1953): MNyT: 31: 352–353 (1935)

Balogh Lajos (1933–2020): Zelliger Erzsébet: 110: 252–254 (2014), Kiss Jenő: 116: 241–243 (2020)

Bańcerowski Janusz (1941): Nyomárkay István: 107: 243–245 (2011)

Bánhidi Zoltán (1918–2005): Szabó Dénes: 85: 127–128 (1989), Éder Zoltán: 95: 118–120 (1999), Szili Katalin: 102: 123–125 (2006)

Bárány Péter (1763–1829): Simai Ödön: 14: 15–17 (1918)

Barczafalvi Szabó Dávid (1752–1828): Simai Ödön: 7: 249–259 (1911), Harsányi István: uo. 346–350, Simai Ödön: uo. 420–421, –: 10: 365 (1914)

Bárczi Géza (1894–1975): MNyT: 27: 213–214 (1931), Szerk.: 60: 129 (1964), Pais Dezső: uo. 129–136, Benkő Loránd: uo. 137–145, Szathmári István: 65: 109–111 (1969), D. Bartha Katalin: 70: 122–124 (1974), Benkő Loránd: uo. 249–252, válasz: uo. 252–254, MNyT: 71/4. (1975), Szabolcsi Miklós: 72: 1 (1976), Benkő Loránd: uo. 1–4, Szathmári István: uo. 4–7, Lőrincze Lajos: uo. 7–8, Nyíri Antal: uo. 8, Sebestyén Árpád: uo. 8–9, Papp

László: uo. 9–10, Schiller Judit: uo. 10, Szathmári István: uo. 506, Hajdú Mihály [Szathmári István tanulmányáról]: 75: 369–370 (1979), Németh G. Béla: 90: 129–131 (1994), Szathmári István: uo. 245–246, Vass László [centenárium kiadványról]: 91: 374–378 (1995), Kemény Gábor [emlékkönyvről]: 92: 210–211 (1996), Sebestyén Árpád [Szathmári István könyvéről]: 95: 96–100 (1999), Deme László: 103: 349–351 (2007), Sebestyén Árpád [Benkő Loránd négy írásáról]: 107: 85–93 (2011), Korompay Klára: 116: 351–362 (2020)

Bárdosi Vilmos (1952): Forgács Tamás: 118: 380–383 (2022)

Baritz György (1799–1840): Komor Ilona: 63: 374–380 (1967)

Baróti Szabó Dávid (1739–1819): Csűry Bálint: 35: 290–297 (1939), Ruzsiczky Éva: 52: 192–198, 288–296 (1956), Reuter Camillo: 61: 103–108 (1965)

Bartal Antal (1829–1909): Tolnai Vilmos: 5: 370 (1909)

D. Bartha Katalin (1914–2008): B. Lőrinczy Éva: 81: 120–121 (1985), Korompay Klára: 90: 247–249 (1994), Uő: 104: 504–506 (2008), Szerk.: 109: 498 (2013)

Bartók Béla (1881–1945): Pais Dezső: 52: 1 (1956), Keresztury Mária: uo. 1–3

Bátky Zsigmond (1874–1939): Gunda Béla: 35: 270–272 (1939)

Beke Ödön (1883–1964): Kniezsa István: 54: 591–593 (1958), Kálmán Béla: 59: 45–46 (1963), Sz. Kispál Magdolna: 60: 380–381 (1964)

Békési Imre (1936–2021): Fricsovszky Éva [köszöntő kötetéről]: 93: 478–480 (1997), Nagy L. János: 102: 19–32 (2006), Galgóczi László: 103: 376–378 (2007), Nagy L. János: 112: 370–371 (2016), Uő: 117: 228–235 (2021)

Bencédy József (1921–2016): Rácz Endre: 88: 241–242 (1992), Fábrián Pál: 98: 122–124 (2002), Balázs Géza: 107: 505–507 (2011)

Benkő József (1740–1814): Gálos Rezső: 6: 86–87 (1910), Hegedűs József: 55: 107–110 (1959), Éder Zoltán: 69: 275–286 (1973), Uő: 70: 36–44 (1974), Pusztai Ferenc [Éder Zoltán könyvéről]: 76: 91–94 (1980)

Benkő László (1912–1994): Fábrián Pál: 80: 106–107 (1984), Szathmári István: 89: 123–124 (1993), Uő: 90: 372–373 (1994)

Benkő Loránd (1921–2011): G. Varga Györgyi [az 1991-es Benkő-emlékkönyvről]: 89: 343–350 (1993), Kiss Jenő: 98: 106–109 (2002), Kovács Sándor Iván: uo. 110, Kósa László: uo. 110–111, válasz: uo. 111–112, Kiss Jenő: 99: 120 (2003), Uő: 103: 506–507 (2007), válasz: uo. 507–508, MNyT: 107/1. (2011), Szerk.: uo. 2, Vizi E. Szilveszter: uo. 2–3, Kiss Jenő: uo. 4–6, Juhász Dezső: uo. 7–8, Szerk.: 108: 129–130 (2012), Tamásné Szabó Csilla: uo. 130–137, Hoffmann István: uo. 138–145, Juhász Dezső: uo. 145–152, Korompay Klára: uo. 152–158, Gerstner Károly: uo. 158–166, Tolcsvai Nagy Gábor: uo. 166–175, Haader Lea: uo. 175–181, Pusztai Ferenc: uo. 182–187, Szathmári István: uo. 187–191, Hajdú Mihály: uo. 191–195, Kiss Jenő: uo. 196–201, Kiss Jenő [és Benkő Loránd]: uo. 201–207, Szabó Panna: uo. 208–248, Szerk.: uo. 249–256, Szerk.: 118: 1 (2022), Tolcsvai Nagy Gábor: uo. 2–3, Benkő Elek: uo. 4–12, Paládi-Kovács Attila: uo. 13–20, Péntek János: uo. 21–27, Hoffmann István: uo. 28–35, Haader Lea: uo. 36–43, Gerstner Károly: uo. 44–51, Juhász Dezső: uo. 52–60, Kiss Jenő: uo. 61–65, 120–122

Beöthy Zsolt (1848–1922): Szinnyei József: 18: 138 (1922)

Bereczki Gábor (1928–2012): Honti László: 104: 250–252 (2008), Uő: 108: 113–114 (2012)

Beregszászi Nagy Pál (1750–1828): Pápay József: 17: 86–90 (1921), Csűry Bálint: 35: 290–297 (1939)

- Berrár Jolán** (1925–1985): Fábrián Pál: 82: 501–502 (1986)
- Berta Árpád** (1951–2008): Róna-Tas András: 104: 246–248 (2008)
- Berzsenyi Dániel** (1776–1836): Szily Kálmán: 6: 286–288 (1910), Péter László: 45: 183–185 (1949), Gy. Gömöri Jenő: 47: 277–279 (1951), Horváth János: 55: 1–7 (1959), Kenderesi Mihály: 59: 445–456 (1963), Károly Sándor: 62: 425–436 (1966)
- Bessenyei György** (1747–1811): G. R.: 6: 377–378 (1910), Szathmári István: 68: 385–393 (1972), R. Hutás Magdolna: uo. 393–400
- Bíró Ferenc** (1945): Kalcsó Gyula: 112: 117–119 (2016)
- Bíró Izabella** (1892–1974): Hámori Antónia: 70: 504–505 (1974)
- Bitnicz Lajos** (1790–1871): Szathmári István: 95: 241–245 (1999)
- Bóka László** (1910–1964): T. Lovas Rózsa: 61: 254–255 (1965)
- Bokor József** (1944–2019): Zelliger Erzsébet: 111: 112–114 (2015)
- Bolla Kálmán** (1930–2021): Hajdú Mihály: 96: 507–509 (2000)
- H. Bottyánfy Éva** (1921–2009): Máta Mária: 106: 111–112 (2010)
- Bözsöny Ferenc** (1931–2018): Wacha Imre: 97: 372–373 (2001), Balázs Géza: 115: 124–125 (2019)
- Brassai Sámuel** (1797?/1800?–1897): Elekfi László: 46: 351–359 (1950), Vértesy Miklós: 68: 127–128 (1972)
- Budenz József** (1836–1892): Horger Antal: 4: 193–201 (1908), Szily Kálmán: 5: 228 (1909), Mészöly Gedeon: 7: 178–179 (1911), Szinnyi József: 19: 14–22 (1923), Zsirai Miklós: 32: 145–160 (1936), MNyT: uo. 214–215, Krompecher Bertalan: 33: 1–12 (1937), Melich János: 54: 157–162 (1958), Bán Aladár: uo. 162–163, Lakó György: 76: 385–394 (1980), M. Velenyák Zsófia: 84: 313–324 (1988), Hajdú Péter: 90: 65–71 (1994)
- Bura László** (1934): Juhász Dezső: 100: 246–248 (2004)
- Büky Béla** (1928–1998): Elekfi László: 94: 178–179 (1998)
- Büky László** (1941): Kemény Gábor: 107: 502–505 (2011)
- Chomsky, Noam** (1928): Németh T. Enikő: 102: 420–430 (2006), É. Kiss Katalin: 105: 1–8 (2009), Kertész András: uo. 385–401, Uő: 106: 24–34, 145–156, 257–269 (2010)
- Collinder, Björn** (1894–1983): Lakó György: 80: 364–365 (1984)
- Czeglédy Károly** (1914–1996): MNyT: 42: 90–93 (1946), Schütz Ödön: 91: 116–117 (1995), Uő: 92: 506–509 (1996)
- Czuczor Gergely** (1800–1866): Balázs János: 72: 149–155 (1976)
- Csefkó Gyula** (1878–1955): O. Nagy Gábor: 50: 513–516 (1954), Tompa József: 51: 138 (1955)
- Csepregi Márta** (1950): Honti László: 117: 114–117 (2021)
- Csokonai Vitéz Mihály** (1773–1805): Techert József: 32: 110–117, 180–187, 237–248, 311–317 (1936), Uő: 33: 12–25 (1937), Tompa József: 47: 12–21 (1951), Szilágyi Ferenc: 54: 387–396 (1959), Uő: 70: 17–36 (1974)
- Csúcs Sándor** (1943): Csepregi Márta: 109: 372–374 (2013), Salánki Zsuzsa: 119: 372–376 (2023)
- Csúry Bálint** (1886–1941): MNyT: 25: 158 (1929), Szabó T. Attila: 37: 65–72 (1941), Balassa Iván: uo. 74–82, Mitrovics Gyula: uo. 142–143, Végh József: 78: 425–434 (1982), Szerk.: 83: 129 (1987), Benkő Loránd: uo. 129–131, Szabó T. Attila: uo. 131–132, Imre Samu: uo. 132–140, Kiss Jenő: uo. 140–145, Uő: 88: 362–365 (1992), Bakó Elemér: 90: 146–157 (1994), Kiss Jenő: uo. 484–486, Szabó József [Kálnási Árpád könyvéről]:

95: 347–349 (1999), Tóth Péter: 104: 351–353 (2008), Kocsis Zsuzsanna [Kiss Kálmán könyvéről]: 112: 232–235 (2016)

Danczi József Villebald (1910–1977): Úrhegyi Emília: 74: 506–508 (1978)

Décsy Gyula (1925–2008): Szende Tamás: 105: 241–242 (2009)

Delbrück, Berthold (1842–1922): Petz Gedeon: 18: 70–72 (1922)

Deme László (1921–2011): Békési Imre: 88: 242–244 (1992), Keszler Borbála: 98: 118–120 (2002), Békési Imre: uo. 129–133, Mokány Sándor: uo. 133–140, Szabó József: uo. 140–147, Békési Imre: 107: 368–375 (2011), Kiss Jenő: 117: 199–202 (2021), Nagy L. János: uo. 355–362

Diószegi Sámuel (1761–1813): Kardos Albert: 3: 438–447 (1907)

Dobrovský, Josef (1753–1829): Danczi V. József: 65: 113–122 (1969)

Dombi Márton (1778–1864): Vértes O. András: 59: 30–40 (1963)

Domokos Péter (1936–2014): Bereczki Gábor: 102: 250–252 (2006)

Donner, Kai (1888–1935): Trócsányi Zoltán: 31: 203–206 (1935)

Döbrentei Gábor (1785–1851): Rubinyi Mózes: 7: 204–210 (1911), Viszota Gyula: 12: 49–63 (1916), Terbe Erika: 114: 471–482 (2018)

Dsida Jenő (1907–1938): Kabán Annamária: 109: 323–325 (2013), Uő: 113: 75–79 (2017)

Dugonics András (1740–1818): Tolnai Vilmos: 7: 180–181 (1911), R. Hutás Magdolna: 61: 326–338 (1965), Szathmári István: 64: 257–262 (1968)

Édes Gergely (1763–1847): R. Hutás Magdolna: 66: 457–464 (1970)

É. Kiss Katalin (1949): Surányi Balázs: 115: 374–378 (2019)

É. Kiss Sándor (1914–1984): Sebestyén Árpád: 81: 378–379 (1985)

Eckhardt Sándor (1890–1969): Büky Béla: 66: 122–124 (1970)

Éder Zoltán (1931–2020): Szathmári István: 97: 375–377 (2001), C. Vladár Zsuzsa: 107: 245–247 (2011), Szili Katalin: 116: 238–241 (2020)

Elekfi László (1920–2018): Wacha Imre: 87: 253–255 (1991), Grétsy László: 96: 505–507 (2000), Keszler Borbála: 106: 246–249 (2010), Gerstner Károly: 115: 500–503 (2019)

Eőry Vilma (1949): Kiss Gábor: 116: 372–375 (2020)

Erdélyi Lajos (1871–1932): Zsirai Miklós: 28: 125–127 (1932)

Erdélyi Zsuzsanna (1921–2015): Korompay Klára: 112: 113–115 (2016)

Erdődi József (1908–1980): Bereczki Gábor: 75: 503–504 (1979), Uő: 77: 366–368 (1981)

Eren, Hasan (1919–2007): Bárczi Géza: 64: 380–381 (1968), Benkő Loránd: 97: 509–510 (2001), Uő: 105: 496–497 (2009)

Eszterházy Károly (1725–1799): Kelényi B. Ottó: 28: 41–45 (1932)

Fábchich József (1753–1809): Gálos Rezső: 29: 105 (1933), Hadnagy László: 40: 199–215 (1944)

Fábián Pál (1923–2008): Bencédy József: 89: 378–379 (1993), Szathmári István: 104: 510 (2008)

Fábián Zsuzsanna (1950): Bárdosi Vilmos: 117: 243–244 (2021)

Fabricius-Kovács Ferenc (1919–1977): Balázs János: 74: 376–377 (1978), Szépe György: 77: 241–244 (1981)

- Faludi Ferenc** (1704–1779): Simai Ödön: 11: 157–162, 212–223, 262–271, 300–308, 348–355 (1915), Szathmári István: 77: 136–141 (1981)
- Farkas Vilmos** (1929–1992): Pusztai Ferenc: 88: 371–372 (1992)
- Fazekas Mihály** (1766–1828): Kardos Albert: 3: 438–447 (1907)
- Fejérpataky László** (1857–1923): Melich János: 19: 100–101 (1923)
- Fekete Péter** (1928): Zimányi Árpád: 115: 248–251 (2019)
- Fessler, Ignaz Aurelius** (1756–1839): Hegedűs József: 91: 156–162 (1995)
- Fillmore, Charles J.** (1929–2014): Kicsi Sándor András: 111: 89–92 (2015)
- Fludorovits Jolán** (1904–1955): MNyT: 28: 186–188 (1932), Gáldi László: 51: 396 (1955)
- Fodor István** (1920–2012): Hajdú Mihály: 97: 119–121 (2001)
- Fodor Katalin** (1945): N. Fodor János: 111: 370–374 (2015)
- Fokos-Fuchs Dávid** (1884–1977): Kálmán Béla: 56: 139–140 (1960), Uő: 66: 126–127 (1970), válasz: uo. 127–128, Hajdú Péter: 70: 373–375 (1974), Lakó György: 74: 1–3 (1978)
- Fónagy Iván** (1920–2005): Szépe György: 102: 121–123 (2006)
- Földi János** (1755–1801): Szily Kálmán 5: 228–230, 371–372 (1909), Simai Ödön: 8: 177–187 (1912), Techert József: 32: 110–117, 180–187 (1936)
- Frecskay János** (1841–1919): Tolnai Vilmos: 15: 157 (1919)
- Futaky István** (1926–2013): Kiss Jenő: 109: 121–123 (2013)
- Fülei-Szántó Endre** (1924–1995): Máté Jakab: 91: 247–249 (1995)
- Fülöp Lajos** (1932–2024): Balázs Géza: 99: 250–251 (2003), Uő: 109: 248–250 (2013), Antalné Szabó Ágnes: 118: 375–378 (2022), Uő: 120: 108–110 (2024)
- Gadányi Károly** (1943): Nyomárkay István: 109: 369–371 (2013)
- Gáldi László** (1910–1974): Bakos Ferenc: 66: 507–509 (1970), J. Soltész Katalin: 70: 375–377 (1974), Kiss Lajos: 96: 509–510 (2000)
- Gálffy Mózes** (1915–1988): Imre Samu: 85: 254–256 (1989)
- Galgóczy Árpád** (1928–2022): Péter Mihály: 118: 359–360 (2022)
- Gallasy Magdolna** (1943): Haader Lea: 110: 124–126 (2014), Pelczéder Katalin: 119: 505–507 (2023)
- Gegő Elek** (1805–1844): D. Máta Mária: 72: 469–471 (1976)
- Gergely János** (1911–1996): Szathmári István: 93: 250–251 (1997)
- B. Gergely Piroska** (1932–2019): Korompay Klára: 109: 250–252 (2013), Slíz Mariann: 115: 503–504 (2019)
- Gerstner Károly** (1952): Horváth László: 118: 241–246 (2022)
- Glinka, Fjodor Nyikolájevics** (1786–1880): Horváth Iván: 86: 116–119 (1990)
- Goldziher Ignác** (1850–1921): Szily Kálmán: 18: 72 (1922)
- Gombocz Zoltán** (1877–1935): MNyT: 31/1. és 31/5–6. (1935), Melich János: uo. 199–201, Uő: 32: 65–86 (1936), Úrhegyi Emília: uo. 87–90, Kovalovszky Miklós: 51: 405–421 (1955), Balassa Iván: 71: 299–308, 417–424 (1975), MNyT: 73/4. (1977), Szerk.: uo. 385, Lőrincze Lajos: uo. 385–386, Sötér István: uo. 387–389, Szathmári István: uo. 389–392, Harmatta János: uo. 392–395, Ligeti Lajos: uo. 395–401, Benkő Loránd: uo. 402–409, Tompa József: uo. 409–414, Balázs János: uo. 414–421, Tóth Gábor: uo. 421–425, Nyíri Antal: uo. 425–426, Kálmán Béla: uo. 426–427, Lakó György: uo. 427–434, Szathmári István: uo. 435–443, Rácz Endre: uo. 444–458, Károly Sándor: uo. 459–468, Molnár József: uo. 468–474, Winkler Zsuzsanna: uo. 475–480, Benkő Loránd:

uo. 480–482, Borzsák István: 98: 236–238 (2002), Harmatta János: uo. 238–240, Kosáry Domokos: uo. 240–242, Kiss Jenő [Kicsi Sándor András könyvéről]: 103: 103–105 (2007), Kósa László: uo. 106–108, Fehér Krisztina: 107: 72–78 (2011), Sebestyén Árpád [Benkő Loránd egy írásáról]: uo. 85–93, Kiss Jenő: 111: 465–473 (2015), Uő: 119: 364–366 (2023)

Gósy Mária (1952): Bóna Judit: 118: 239–241 (2022)

Gráf Rezső (1922–?): Honffy Pál: 89: 119–120 (1993)

Gragger Róbert (1887–1926): Szerk.: 22: 363 (1926)

Grétsy László (1932–2024): Antalné Szabó Ágnes: 108: 373–376 (2012), A. Jászó Anna: 118: 122–127 (2022), T. Somogyi Magda: 120: 105–108 (2024)

Grimm, Jacob (1785–1863): Terestyéni Ferenc: 60: 244–248 (1964)

Guttman Miklós (1944): B. Fodor Katalin: 111: 114–116 (2015), Hajba Renáta: 120: 508–511 (2024)

Gyarmathi Sámuel (1751–1830): Leffler Béla: 9: 37–41 (1913), Perényi József: 13: 189–193 (1917), Csűry Bálint: 25: 258–262 (1929), Székely Béla: 30: 236–238 (1934), Jancsó Elemér: 40: 215–224, 359–365 (1944), Ligeti Lajos: 44: 127–128 (1948), Jancsó Elemér: 46: 61–66, 153–158, 247–250 (1950), Éder Zoltán: 91: 52–63, 140–156, 291–310 (1995), C. Vladár Zsuzsa: 97: 184–191 (2001)

Gyóni Mátyás (1913–1955): Lakó György: 52: 389 (1956)

Györffy György (1917–2000): Kiss Lajos: 97: 250–252 (2001)

Györffy István (1884–1939): Gunda Béla: 35: 333–336 (1939)

Györke József (1906–1946): MNyT: 37: 60–61 (1941), Lakó György: 43: 77–80 (1947)

Gyulai Pál (1826–1909): Gombocz Zoltán: 6: 191 (1910)

Haader Lea (1946): Korompay Klára: 112: 372–374 (2016)

Hadrovics László (1910–1997): Kiss Lajos: 66: 509–510 (1970), Gregor Ferenc: 77: 122–124 (1981), MNyT: 93/3. (1997), Benkő Loránd: uo. 257–260, Stanislav Marjanović: uo. 260–262, Németh G. Béla: uo. 262–264, Nyomárkay István: uo. 264–265, Zoltán András: 95: 54–59 (1999), Kiss Lajos: uo. 397–403, Nyomárkay István: 98: 103–106 (2002), Kiss Jenő: 102: 381 (2006), Nyomárkay István: uo. 382, Kiss Jenő: 107: 120–123 (2011), Zoltán András: uo. 340–344

Hajdú Mihály (1933–2014): Kiss Jenő: 99: 510–512 (2003), Uő: 109: 496–497 (2013), Uő: 110: 122–124 (2014)

Hajdú Péter (1923–2002): Zaicz Gábor: 99: 115–118 (2003)

Hakulinen, Lauri (1899–1985): Lakó György: 82: 122–124 (1986)

S. Hámosi Antónia (1928–2023): Haader Lea: 95: 120–123 (1999)

Harmatta János (1917–2004): Borzsák István: 94: 113–115 (1998), Uő: 100: 511–512 (2004)

Harsányi István (1873–1928): Szerk.: 24: 220 (1928)

Havas Ferenc (1948): Horváth Katalin: 114: 125–127 (2018)

Hegedűs József (1926–2014): Klaudy Kinga: 103: 121–124 (2007), Szathmári István: 110: 244 (2014)

Hegedűs Lajos (1908–1958): MNyT: 38: 140–142 (1942), Bárczi Géza: 54: 593–594 (1958)

Hell György (1921–2020): Papp Ferenc: 88: 240–241 (1992)

- Hell Miksa** (1720–1792): C. Vladár Zsuzsa: 112: 316–324 (2016), Uő [Per Pippin Aspaas és László Kontler könyvéről]: 116: 96–102 (2020)
- Helmeucz Mihály** (1788–1852): Simai Ödön: 5: 120–124 (1909)
- Heltainé Nagy Erzsébet** (1953): Sólyom Réka: 119: 249–251 (2023)
- Herczeg Ferenc** (1863–1954): Sájter Laura: 118: 159–174 (2022)
- Herman József** (1924–2005): Kiefer Ferenc: 91: 114–115 (1995), Uő: 101: 117–119 (2005), Kontra Miklós: 102: 117–121 (2006)
- Herman Ottó** (1835–1914): Szily Kálmán: 11: 29–30 (1915)
- Hessky Regina** (1943): Kriston Renáta: 119: 376–377 (2023)
- Hexendorf Edit** (1927–2001): S. Hámori Antónia: 98: 249 (2002)
- P. Hidvégi Andrea** (†1977): Balázs János: 74: 505–506 (1978)
- Hirt, Hermann** (1865–1936): Szidarovszky János: 33: 123–127 (1937)
- Hodinka Antal** (1864–1946): Udvari István: 88: 77–81 (1992)
- Hoffmann István** (1953): Juhász Dezső: 119: 377–380 (2023)
- Hollós Attila** (1933–2023): Zoltán András: 120: 103–105 (2024)
- Honti László** (1943): Bakró-Nagy Marianne: 110: 245–250 (2014), Csepregi Márta: 119: 496–501 (2023)
- Horger Antal** (1872–1946): Techert József: 38: 145–149 (1942), Sági István: 43: 71–77 (1947)
- Horpácsi Illés** (1923–?): Hajdú Mihály 90: 498–499 (1994)
- Horváth János** (1878–1961): MNyT: 54/2. (1958), Nagy J. Béla: uo. 165–175, Kovalovszky Miklós: uo. 176–181, Pais Dezső: uo. 181–196, Úrhegyi Emília: uo. 197–200, Keresztury Dezső: 57: 125–133 (1961), Pusztai Ferenc: 74: 385–390 (1978), Sebestyén Árpád [utalás Benkő Loránd egy írására]: 107: 85–93 (2011)
- Horváth Károly** (1913–1952): Kálmán Béla: 48: 255–256 (1952)
- Horváth Katalin** (1944): Posgay Ildikó [köszöntő kötetről]: 101: 369–371 (2005), Dér Csilla Ilona: 110: 493–494 (2014), Uő: 120: 506–508 (2024)
- Hónyi Ede** (1935–2017): Keszler Borbála: 112: 119–120 (2016)
- Humboldt, Wilhelm von** (1767–1835): Gragger Róbert: 7: 311–315, 402–406 (1911), Schwartz Elemér: 24: 202 (1928)
- Hunfalvy Pál** (1810–1891): Szily Kálmán: 6: 1–12 (1910), Sz. K.: uo. 232, Krompecher Bertalan: 33: 1–12 (1937), Váczai Bertalan: 36: 177–178 (1940), Lakó György: 76: 385–394 (1980), Uő: 85: 236–240 (1989)
- Hutterer Miklós** (1930–1997): Manherz Károly: 94: 227–228 (1998)
- Illyés Gyula** (1902–1983): Török Gábor: 89: 40–48 (1993), A. Molnár Ferenc: 103: 477–488 (2007), Uő: 104: 218–222 (2008)
- Implom József** (1899–1979): Hexendorf Edit: 76: 380–381 (1980), Nagy L. János: 102: 379–381 (2006), Uő: 113: 112–113 (2017)
- Imre Samu** (1917–1990): Szerk.: 83/4. (1987), Kiss Jenő: uo. 385–397, Benkő Loránd: 84: 378–382 (1988), Uő: 87: 247–249 (1991), Kiss Jenő: 94: 116–117 (1998), Ballassa Iván: uo. 118–121
- Inczefi Géza** (1906–1974): Nyíri Antal: 70: 503–504 (1974)
- Itkonen, Erkki Esaias** (1913–1992): Honti László: 89: 112–114 (1993)
- Jakó Zsigmond** (1916–2008): Posgay Ildikó [köszöntő kötetről]: 85: 240–245 (1989)
- Jakubovich Emil** (1883–1935): Melich János: 32: 62–63 (1936)

- Jalava, Antti** (1846–1909): Szerk.: 5: 370–371 (1909)
- Janitsek Jenő** (1920–2014): Hajdú Mihály: 97: 121–122 (2001)
- Jankovics de Mirievo, Fjodor Ivanovics** (1741–1814): Gulya János: 55: 95–106 (1959)
- Janurik Tamás** (1938): Csepregi Márta: 115: 251–253 (2019)
- Adamikné Jászó Anna** (1942): C. Vladár Zsuzsa: 118: 378–380 (2022)
- Jendrassik Ernő** (1858–1921): T. V.: 20: 40 (1924)
- Jerney János** (1800–1855): Szerk.: 24: 139–140 (1928)
- Joannovics György** (1821–1909): Gombocz Zoltán: 5: 190 (1909)
- Jókai Mór** (1825–1904): MNyT: 1/3.: hátsó borító (1905), Szendrey Zsigmond: 18: 134–137, 180–181 (1922), Uő: 19: 56–58, 145–148 (1923), Uő: 20: 97–98 (1924), Tolnai Vilmos: 21: 85–100, 232–246 (1925), Szendrey Zsigmond: uo. 143–147, A. E.: uo. 147–149, Zolnai Gyula: 22: 39–40 (1926), Tompa József: 47: 12–21 (1951), A. Jászó Anna: 111: 449–456 (2015)
- Joki, Aulis J.** (1913–1989): Lakó György: 85: 503–505 (1989)
- József Attila** (1905–1937): Rejtőné Hutás Magdolna: 51: 223–225 (1955), Török Gábor: 60: 462–468 (1964), Szathmári István: 78: 129–136 (1982), Uő: 101: 414–419 (2005), V. Raisz Rózsa [emlékülés kötetéről]: 102: 351–355 (2006), Mártonfi Attila: 110: 30–46 (2014), Tverdota György: 114: 257–277 (2018)
- Juhász Dezső** (1955): Kiss Jenő: 120: 377–378 (2024)
- Juhász Gyula** (1883–1937): Szikszainé Nagy Irma: 95: 267–282 (1999), Horváth Mária: 96: 213–215 (2000), Péter László – Szathmári István: 99: 188–193 (2003), Nagy L. János: 102: 382 (2006)
- Juhász Jenő** (1893–1960): MNyT: 24: 67 (1928), S. Hámori Antónia: 56: 280–281 (1960)
- Kabán Annamária** (1953–2019): Kemény Gábor: 115: 370–371 (2019)
- Kaffka Margit** (1880–1918): Herczeg Gyula: 78: 19–29, 136–145 (1982)
- Kallós Zoltán** (1926–2018): Pozsony Ferenc: 115: 117–119 (2019)
- Kálmán Béla** (1913–1997): Hajdú Péter: 80: 103–106 (1984), Uő: 89: 374–377 (1993), Nyirkos István: 94: 107–108 (1998)
- Kálmán Péter** (1954–1994): Éder Zoltán: 91: 111–112 (1995)
- Kalmár György** (1726–1781 u.): Papp Ferenc: 76: 1–10 (1980), Éder Zoltán [emlékkonferenciáról]: 92: 363–367 (1996)
- Kannisto, Juha Artturi** (1874–1943): Zsirai Miklós: 30: 253 (1934), válasz: uo. 254, Zsirai Miklós: 39: 169–176 (1943)
- Kara Ferenc** (1884–1920): Melich János: 16 (1920): 156–157, Uő: 17: 143–144 (1921)
- Karácsonyi János** (1858–1929): Melich János: 25: 73–74 (1929)
- Karinthy Frigyes** (1887–1938): Büky László: 64–70 116: (2020)
- Kármán József** (1769–1795): Tompa József: 62: 1–17 (1966)
- Károly Sándor** (1920–1994): Péter Mihály: 87: 249–252 (1991), Büky Béla: 90: 369–370 (1994)
- Kassai József** (1767–1842): Simai Ödön: 1: 219–226, 264–265 (1905), Sz. K.: 8: 278 (1912)

Katona József (1791–1830): Tolnai Vilmos: 21: 203–204 (1925), Uő: 13: 304–305 (1917), Beke József: 103: 311–328 (2007)

Katona Lajos (1862–1910): Horváth János: 6: 327–329 (1910)

Kazinczy Ferenc (1759–1831): Kardos Albert: 2: 275–277 (1906), Váczy János: 3: 1–16, 49–62 (1907), Simai Ödön [38 folytatásban]: 5: 170–172 (1909) – 13: 7–11 (1917), Sz. K.: 13: 85–86 (1917), Simai Ödön: uo. 220–225, 284–289, Váczy János: 14: 7–15 (1918), Sz. K.: 20: 88–89 (1924), Techert József: 32: 237–248 (1936), Ruzsiczky Éva: 49: 446–456 (1953), Terestyéni Ferenc: 54: 471–477 (1958), Ruzsiczky Éva: 56: 11–20, 181–186 (1960), Szerk.: 78: 257 (1982), Ruzsiczky Éva: uo. 257–263, Éder Zoltán: uo. 263–270, Szathmári István: uo. 270–276, Tompa József [Benkő Loránd könyvéről]: 79: 486–489 (1983), A. Molnár Ferenc: 90: 363–365 (1994), Kiss Jenő: 105: 257–262 (2009), Tolcsvai Nagy Gábor: uo. 263–270, Szathmári István: 106: 1–14 (2010), Dr. Kazinczy Ferenc: uo. 505–506, Czifra Mariann: 112: 307–314 (2016)

Kázmér Miklós (1921–2009): Juhász Dezső: 88: 372–374 (1992), Uő: 105: 377–378 (2009)

Kégl Sándor (1862–1920): Melich János: 17: 143 (1921)

Kelemen Béla (1913–1982): Szabó Zoltán: 80: 365–366 (1984)

Kelemen József (1910–1982): Balázs János: 76: 499–500 (1980), Uő: 79: 372–373 (1983)

Kelemen Tiborné Balogh Jolán (1923–2003): Bán Ervin: 99: 249–250 (2003)

Kemény Gábor (1948–2021): Gerstner Károly: 114: 250–254 (2018), Pethő József: 117: 224–228 (2021)

Kemény Zsigmond (1814–1875): Barla Gyula: 72: 328–331 (1976)

Kempelen Farkas (1734–1804): Balázs János: 81: 19–29 (1985), Bóna Judit – Imre Angéla: 100: 507–509 (2004)

Keresztes Kálmán (1921–2006): Benkő Loránd: 102: 506–508 (2006)

Keresztes László (1941): Csepregi Márta: 108: 114–115 (2012), Csúcs Sándor: 117: 509–512 (2021)

Keszler Borbála (1939): Kiss Jenő: 106: 118–120 (2010), Balázs Géza: 116: 123–127 (2020)

Kesztyűs Tibor (1933–2019): Kiss Jenő: 115: 369 (2019)

Kicska Emil (1847–1921): Klemm Antal: 18: 72–73 (1922)

Kiefer Ferenc (1931–2020): Herman József: 97: 510–512 (2001), Andor József [és Kiefer Ferenc]: 107: 232–243, 360–368 (2011), É. Kiss Katalin: uo. 247–249, Bánréti Zoltán: 117: 109–112 (2021)

Király Lajos (1936): Kiss Jenő: 103: 124–126 (2007), Zelliger Erzsébet: 112: 495–498 (2016)

Király Péter (1917–2015): Péter Mihály: 84: 382–384 (1988), Gregor Ferenc: 94: 112–113 (1998), Nyomárkay István: 104: 116–117 (2008)

Kisfaludy Károly (1788–1830): Simai Ödön: 3: 267–275 (1907), Bajza József: uo. 475

Kisfaludy Sándor (1772–1844): MTA: 3: 137–139 (1907), Bajza József: uo. 475, Rexa Dezső: 14: 274 (1918), Pais Károly: 41: 71–79 (1945)

Sz. Kispál Magdolna (1910–1984): Erdődi József: 77: 124–125 (1981), Bereczki Gábor: 81: 377–378 (1985)

Kiss Jenő (1943): Szerk.: 109: 1 (2013), Nyomárkay István: uo. 1–2, Honti László: uo. 2–4, Pusztai Ferenc: uo. 4–7, Szerk.: 119: 129 (2023), Honti László: uo. 129–130, Hoffmann István: uo. 130–133, Bárdosi Vilmos: uo. 133–134, Parapatics Andrea – Szabó T. Annamária Ulla [és Kiss Jenő]: uo. 135–144, Hegedűs Attila: uo. 145–152

Kiss Lajos (1922–2003): Hadrovics László: 89: 120–121 (1993), B. Gergely Piroska [köszöntő kötetéről]: 95: 218–224 (1999), Nyomárkay István: 99: 118–119 (2003), MNyT: 99/2. (2003), Kiss Jenő: uo. 129–133, Hoffmann István: uo. 225–229, Juhász Dezső: uo. 229–233, Nyomárkay István: 101: 253 (2005), Hoffmann István: 118: 356–359 (2022)

Klebersberg Kunó (1875–1932): Zsirai Miklós [a Klebersberg-émlékkönyvről]: 22: 61–65 (1926)

Klemm Imre Antal (1883–1963): Berrár Jolán: 55: 445–447 (1959), Péter László: uo. 447–449, Uő: 60: 381–382 (1964), Benkő Loránd: 80: 257–259 (1984), Temesi Mihály: uo. 259–271, Péter László: uo. 272–275

Kniezsa István (1898–1965): MNyT: 30: 125–126 (1934), MNyT: 54/3–4. (1958), MNyT: 61/1. (1965), Ligeti Lajos: uo. 129–131, Bárczi Géza: uo. 131–132, Kiss Lajos: 75: 373–376 (1979), Juhász Dezső [Kiss Lajos könyvéről]: 93: 368–374 (1997), Uő [Kiss Lajos szerk. kötetéről]: 99: 229–233 (2003)

Kodály Zoltán (1882–1967): Pais Dezső: 52: 3–6 (1956), Bartók János: 73: 492–499 (1977), Lőrincze Lajos: 79: 257–265 (1983), Vargyas Lajos: uo. 265–275, Szathmári István: 103: 129–137 (2007)

Komjáthy Jenő (1858–1895): Prohászka János: 61: 234–236 (1965)

Komlósiné Knipf Erzsébet (1952): Bárdosi Vilmos 119: 119–122 (2023)

Kónyi János (†1792 k.): Simai Ödön: 3: 122–126 (1907)

Korompay Klára (1946): Sárosi Zsófia: 112: 498–500 (2016)

Kossuth Lajos (1802–1894): Szathmári István: 90: 257–263 (1994), R. Toma Kornélia: 103: 328–338 (2007), Lócsi Tamás: 120: 129–149 (2024)

Kosztolányi Dezső (1885–1936): Nagy J. Béla: 32: 330–331 (1936), Deme László: 42: 34–42 (1946), Horváth Mária: 53: 458–459 (1957), Fábrián Pál: 82: 257–263 (1986), Horváth Mária: uo. 263–269, Bencze Lóránt: uo. 269–275, Gáspári László: uo. 275–280, Kemény Gábor: uo. 280–288, Herczeg Gyula: 84: 296–313 (1988), Gáspári László: 85: 208–212 (1989), Kemény Gábor: 108: 449–462 (2012), Tátrai Szilárd: 113: 290–301 (2017), Páji Gréta: 114: 288–301 (2018)

Kótyuk István (1934–2020): Bárányné Komári Erzsébet – Gazdag Vilmos: 116: 495–498 (2020)

Kovács András Ferenc (1959–2023): Kabán Annamária: 107: 325–333 (2011)

Kovács Sándor (1921–1998): Pesti János: 100: 240–243 (2004)

Kovalovszky Miklós (1910–1997): Grétsy László: 77: 125–126 (1981), Ruffy Péter: 87: 251–253 (1991)

Kozocsa Sándor Géza (1936): Szathmári István: 102: 252–253 (2006)

Kölcsy Ferenc (1790–1838): Tolnai Vilmos: 22: 39 (1926), Pais Károly: 39: 209–217 (1943), Csefkó Gyula: 47: 69–70 (1951), Szabó G. Zoltán: 91: 311–324 (1995), Pásztor Emil: 95: 463–465 (1999)

Körösi Csoma Sándor (1784–1842): Szilágyi Ferenc: 64: 70–72 (1968), Kesztyűs Tibor: 98: 499–501 (2002), Bernard Le Calloc'h: uo. 502–508

Kresznerics Ferenc (1766–1832): Pápay József: 4: 134 (1908), Velledits Lajos: 8: 59–61 (1912), Szerk.: 62: 373 (1966), Szathmári István: uo. 374–378, Bárczi Géza: uo. 378–379, Szathmári István: 89: 508–510 (1993), Tóth Péter: 92: 189–193 (1996), Bárdosi Vilmos [kéziratos gyűjtemény kiadásáról]: 120: 375–377 (2024)

Kristó Gyula (1939–2004): Szabó József: 100: 236–238 (2004), Benkő Loránd: uo. 238–240

Krúdy Gyula (1878–1933): Szathmári István: 100: 180–185 (2004), Domonkosi Ágnes [emlékülés kötetéről]: 102: 355–360 (2006), Kemény Gábor: 104: 203–207 (2008), Pethő József: 107: 39–50 (2011), Büky László: 119: 318–330 (2023)

Kubinyi László (1927–1973): Benkő Loránd: 70: 124–126 (1974), Szathmári István: uo. 126–128, Haader Lea: 104: 374–379 (2008)

Kulcsár Gyula (†1915): Pais Dezső: 11: 225 (1915)

Kylstra, Andries Dirk (1920–2009): Sirkka Liisa Hahmo: 91: 501–503 (1995)

Labov, William (1927): Kontra Miklós: 114: 1–22 (2018)

Ladányi Mária (1954): C. Vladár Zsuzsa: 120: 240–242 (2024)

Lakó György (1908–1996): MNyT: 39: 163–166 (1943), Fokos Dávid: 65: 124–125 (1969), Kálmán Béla: 75: 252 (1979), Balázs János: uo. 252–254, Vértes Edit: 85: 380–382 (1989), Szerk.: 93: 1 (1997), Honti László: uo. 1–7

Larousse, Pierre (1817–1874): Bárdosi Vilmos: 113: 87–95 (2017)

Lazicius Gyula (1896–1957): MNyT: 27: 212–213 (1931), Bárczi Géza: 53: 534–535 (1957), Károly Sándor: 72: 395–408 (1976), Szerk.: 86: 1 (1990), Balázs János: uo. 1–8, Kovács Ferenc: uo. 8–12, Kassai Ilona: uo. 13–16, Dukkon Ágnes: uo. 16–23, Mikó Pálné: 87: 36–42 (1991), Kiefer Ferenc: 93: 281–287 (1997), Szépe György: uo. 287–293, Vértes Edit: uo. 293–296

Lehr Albert (1844–1924): Négyesy László: 20: 105–110 (1924), MNyT.: uo. 147–148, Melich János: uo. 179

Ligeti Lajos (1902–1987): MNyT: 22: 153 (1926), Bárczi Géza: 58: 525–527 (1962), Benkő Loránd: 79: 369–372 (1983), Schütz Ödön: 84: 373–378 (1988), Uő: 93: 105–108 (1997), Sebestyén Árpád [utalás Benkő Loránd két írására]: 107: 85–93 (2011)

Lizanec Péter (1930): Horváth Katalin: 116: 243–246 (2020)

Lomonosov, Mihail Vasziljevics (1711–1765): Papp Ferenc: 76: 1–10 (1980)

Losonczi Zoltán (1894–1942): MNyT: 33: 198–200 (1937), Melich János: 38: 317–318 (1942), Sági István: uo. 318–320

Lotz János (1913–1973): Szépe György: 69: 374–376 (1973), Lakó György: 83: 220–225 (1987), Király Péter: 99: 498–502 (2003), Kiefer Ferenc: 109: 469–471 (2013)

Loványi Gyula (1883–1960): Mikesy Sándor: 57: 119–120 (1961)

Lőrincze Lajos (1915–1993): Kovalovszky Miklós: 72: 123–124 (1976), Benkő Loránd: 82: 497–501 (1986), Rácz Endre: 83: 145–156 (1987), Fábíán Pál: 90: 246–247 (1994), Csernicskó István: 104: 353–354 (2008), Sebestyén Árpád [utalás Benkő Loránd két írására]: 107: 85–93 (2011)

B. Lőrinczy Éva (1926–2002): Szathmári István: 93: 251–253 (1997)

Magay Tamás (1928): Pusztai Ferenc: 104: 379–382 (2008), Nyomárkay István: 115: 126–127 (2019)

- Mályusz Elemér** (1898–1989): Kiss Lajos [a Mályusz-émlékkönyvről]: 83: 106–114 (1987)
- Manherz Károly** (1942): Knipf-Komlói Erzsébet: 108: 376–378 (2012), Erb Mária: 118: 233–236 (2022)
- Márai Sándor** (1900–1989): Pusztai Ferenc: 88: 512 (1992), Szathmári István: 100: 180–185 (2004)
- Mark, Julius** (1890–1959): Zsirai Miklós: 33: 197–198 (1937)
- Markó Imre Lehel** (1919–1994): Balogh Lajos: 87: 123–125 (1991), Hajdú Mihály: 90: 492–493 (1994)
- Martinkó András** (1912–1989): Soltész Katalin: 79: 244–245 (1983)
- Márton Gyula** (1916–1976): Végh József: 72: 373–375 (1976)
- Márton István** (1760–1831): Simai Ödön: 2: 347–352, 395–399 (1906)
- D. Máta Mária** (1945–2020): Zelliger Erzsébet: 116: 494–495 (2020)
- Máté Jakab** (1926–2001): Békési Imre: 93: 253–256 (1997), Szabó Zoltán: 98: 248–249 (2002)
- Matijevics Lajos** (1940–1983): Hajdú Mihály: 81: 248–249 (1985)
- Mátyás Flórián** (1818–1904): Stemler Ágnes: 100: 84–91 (2004)
- Melich János** (1872–1963): Kniezsa István: 38: 225–231 (1942), MNyT: uo. 231–249, ezen belül: Szinnyi József: uo. 233, Kornis Gyula: uo. 233–236, Voinovich Géza: uo. 236–237, Szekfű Gyula: uo. 237–238, válasz: uo. 238–247, 248–249, Pais Károly [a Melich-émlékkönyvről]: uo. 311–316, MNyT: 53/1–2. (1957), Benkő Loránd: uo. 1–12, Pais Dezső: uo. 13–17, Uray Géza: uo. 18–19, Balczyk Emil: 58: 523–525 (1962), Kniezsa István: 60: 1–3 (1964), Kiss Lajos: 69: 1–15 (1973), Uő: 85: 121–123 (1989), Juhász Dezső [Kiss Lajos könyvéről]: 93: 368–374 (1997), Tolnay Gábor: 95: 245–248 (1999), Udvari István: uo. 502–506, Futaky István: 97: 358–362 (2001), Sebestyén Árpád [Benkő Loránd egy írásáról]: 107: 85–93 (2011)
- Mészöly Gedeon** (1880–1960): Hexendorf Edit: 51: 390–396 (1955), Balázs János: 56: 415–416 (1960), Szerk.: 77: 257 (1981), Benkő Loránd: uo. 257–261, Tálasi István: uo. 261–265, Nyíri Antal: uo. 265–282, Tóth Béla: uo. 282–284, Ilia Mihály: uo. 284–287, Károly Sándor: uo. 287–291, Szathmári István: uo. 291–298, Erdődi József: uo. 298–303, Mikola Tibor: uo. 303–307, Velcsov Mártonné: uo. 308–315, Dienes Erzsébet: uo. 315–319, Deme László: uo. 319–320, Fenyvesi István – Erdei Jusztna: uo. 320–329, Nagymiklósi Erzsébet: uo. 329–330, Szerk.: 97: 129 (2001), Szathmári István: uo. 129–134, Szabó József: uo. 134–140, Beke József: 103: 84–86 (2007)
- Mező András** (1939–2003): Nyirkos István: 100: 120–121 (2004)
- Mikcs László** (1917–1944): Mikecsy Sándor: 43: 239–240 (1947)
- Mikcsy Sándor** (1917–1975): Pusztai Ferenc: 71: 108–109 (1975)
- Mikos József** (1907–1992): MNyT: 32: 277–278 (1936)
- Mikszáth Kálmán** (1847–1910): Rubinyi Mózes: 6: 69–72 (1910), Uő: 53: 216–220 (1957)
- Moenich Károly** (1840–1919): Rexa Dezső: 15: 157–158 (1919)
- Mokány Sándor** (1932–2010): Tóth Péter: 106: 483–485 (2011)
- Mokányné Nagy Katalin** (1941–2010): Tóth Péter: 106: 483–485 (2011)
- Mollay Károly** (1913–1997): Herman József: 80: 507–508 (1984), Hadrovics László: 90: 117–118 (1994), Szathmári István: 93: 500–504 (1997)

- A. Molnár Ferenc** (1942): Pusztai Ferenc: 108: 116–118 (2012), Korompay Klára: 118: 236–239 (2022)
- Molnár József** (1927–1987): Fábíán Pál: 84: 248–250 (1988)
- Molnár Zoltán Miklós** (1947): Gréczy-Zsoldos Enikő: 114: 248–250 (2018)
- Moór Elemér** (1891–1974): Mikešy Sándor: 70: 377–379 (1974)
- Moravcsik Gyula** (1892–1872): MNyT: 28: 322–333 (1932)
- Móricz Zsigmond** (1879–1942): Szathmári István: 85: 225 (1989), Uő: 105: 356–357 (2009)
- Munkácsi Bernát** (1860–1937): Zsirai Miklós: 26: 81–83 (1930), Uő: 34: 1–4 (1938), Korompay Bertalan: 57: 377–383 (1961)
- Murádin László** (1930–2022): Juhász Dezső: 106: 503–505 (2010), Uő: 118: 219–220 (2022)
- Nádas Péter** (1942): Jolanta Jastrzębska: 89: 26–40 (1993)
- Nagy Ferenc** (1941–1984): Fábíán Pál: 81: 248 (1985)
- Nagy Gyula** (1849–1924): Melich János: 20: 179–180 (1924)
- Nagy Jenő** (1916–1996): Benkő Samu: 92: 504–506 (1996)
- Nagy J. Béla** (1884–1967): MNyT: 26: 237–238 (1930), Tompa József: 50: 221–223 (1954), MNyT: uo. 223–224, Pais Dezső: uo. 224, Lőrincze Lajos: 60: 249–250 (1964), Kovalovszky Miklós: 64: 122–123 (1968)
- Nagy László** (1925–1978): D. Berencsi Margit: 77: 72–82 (1981)
- Nagy L. János** (1946): Békési Imre: 113: 118–120 (2017)
- Négyesy László** (1861–1933): Szerk.: 27: 133 (1931), Sági István: uo. 139–141, Uő: 29: 62–63 (1933)
- Németh Gyula** (1890–1976): Kálmán Béla: 56: 492–494 (1960), Lőrincze Lajos: 73: 129–130 (1977)
- Németh László** (1901–1975): Szathmári István: 96: 68–74 (2000), Kornyané Szoboszlai Ágnes: 98: 321–329 (2002)
- Nielsen, Konrad** (1875–1953): Zsirai Miklós: 31: 209–210 (1935)
- Nyíri Antal** (1907–2000): Pais Dezső: 65: 122–124 (1969), Benkő Loránd: 73: 382–384 (1977), Hajdú Péter: 84: 116–119 (1988), Jakab László [közszentő kötetéről]: 94: 211–213 (1998), Szathmári István: uo. 229–230, Uő: 97: 252–254 (2001)
- Nyirkos István** (1933–2013): Hoffmann István: 110: 119–121 (2014)
- Nyomárkay István** (1937–2020): Bańczerowski Janusz: 103: 378–380 (2007), Kiss Jenő: 113: 246–248 (2017), Zoltán András: 116: 491–493 (2020)
- O. Nagy Gábor** (1915–1973): Tamás Lajos: 69: 371–372 (1973), Szathmári István: uo. 372–374
- Ojansuu, Heikki** (1873–1923): Gombocz Zoltán: 19: 58–59 (1923)
- Országh László** (1907–1984): Imre Samu: 74: 255–256 (1978), Balázs János: 81: 242–247 (1985), A. Molnár Ferenc: 96: 252–254 (2000), Elekfi László: 103: 504–506 (2007), Sinor Dénes: 104: 223–224 (2008)
- Ördög Ferenc** (1933–2015): Gerstner Károly: 99: 251–253 (2003), Farkas Tamás: 109: 366–368 (2013), Uő: 112: 115–117 (2016)
- P. Balázs János** (1910–1990): Rác Endre: 87: 116–118 (1991)
- Paasonen, Heikki** (1865–1919): Szinnyei József: 15: 155 (1919)

Pais Dezső (1886–1973): Zsirai Miklós: 42: 94–96 (1946), Molnár József [a Pais-
emlékkönyvről]: 52: 376–383 (1956), Kniezsa István: 57: 257–258 (1961), Bárcki Géza: 62:
117–119 (1966), Ortutay Gyula: uo. 379–380, válasz: uo. 380–381, Bárcki Géza: uo. 381,
Uő: 64: 379 (1968), válasz: uo. 379–380, MNyT: 69/1. (1973), Bárcki Géza: uo. 129–131,
Benkő Loránd: uo. 131–133, Kustos Lajos: uo. 133–134, Szilágyi Ferenc: uo. 134–135,
Kubinyi László: uo. 135–136, Mikesy Sándor: uo. 136–140, Tompa József: uo. 253–254,
D. Máta Mária [emlékülés kötetéről]: 72: 233–237 (1976), Szerk.: 83: 257 (1987), Kustos
Lajos: uo. 257–258, Benkő Loránd: uo. 258–261, Hajdú Péter: uo. 262–263, Hadrovics
László: uo. 263–266, Újvári Sándor: uo. 266–267, Szabó T. Attila: uo. 267–268, Kustos La-
jos: uo. 268–269, Keresztury Dezső: uo. 269–271, Tolnai Gábor: uo. 272–274, Gergely Já-
nos: 84: 110–114 (1988), Kiss Jenő [Benkő Loránd könyvéről]: 90: 345–348 (1994), Inámi
Zsófia [és Pais István]: 92: 221–228 (1996), Fábíán Pál: 97: 355–357 (2001), Kiss Jenő: 99:
257–259 (2003), Sebestyén Árpád [utalás Benkő Loránd négy írására]: 107: 85–93 (2011),
Pusztai Ferenc: uo. 478–483, Korompay Klára 120: 17–28 (2024)

Pais Károly (1908–1946): MNyT: 42: 93–94 (1946), Kniezsa István: uo. 88

Pápay József (1873–1931): Melich János: 27: 260–261 (1931), Pap Károly: uo.
261–262, Papp István: 56: 140–142 (1960)

Pápay Sámuel (1770–1827): Velledits Lajos: 8: 17–28 (1912)

Papp Ferenc (1930–2001): Kiefer Ferenc: 97: 368–370 (2001)

Papp György (1941–2009): Balogh Lajos: 105: 243–244 (2009)

Papp István (1901–1972): Papp László: 67: 379–381 (1971), Kálmán Béla: 68:
368–370 (1972)

Papp László (1924–1996): Szathmári István: 90: 493–496 (1994), S. Hámori Antónia:
92: 377–378 (1996)

Parti Nagy Lajos (1953): Domonkosi Ágnes: 97: 192–200 (2001)

Paul, Hermann (1846–1921): Petz Gedeon: 18: 68–70 (1922),

Pázmándi Horváth Endre (1778–1839): Váczy János: 1: 193–204, 241–249 (1905)

Péchy Blanka (1894–1988): Bolla Kálmán: 81: 382–384 (1985)

Pellegrini, Giovan Battista (1921–2007): Benkő Loránd: 103: 250–252 (2007)

Penavin Olga (1916–2001): Végh József: 84: 245–248 (1988), Benkő Loránd: 93:
115–118 (1997), Balogh Lajos: 98: 116–118 (2002), Futaky István: uo. 253

Péntek János (1941): Kiss Jenő: 107: 249–251 (2011), Uő: 117: 235–239 (2021)

Penttilä, Aarni (1899–1971): Lakó György: 68: 123–125 (1972)

Perrot, Jean (1925–2011): Korompay Klára: 108: 501–503 (2012)

Pesti János (1938): Balogh Lajos: 104: 248–249 (2008)

Pesty Frigyes (1823–1889): Büky Béla: 74: 120–122 (1978), Benkő Loránd: 93:
488–490 (1997)

Péter László (1926–2019): Nagy L. János: 102: 249–250 (2006), Uő: 112: 367–369
(2016)

Péter Mihály (1928–2024): Nyomárkay István: 95: 123–124 (1999), Nagy L. János
[köszöntő kötetéről]: 97: 505–509 (2001), Havas Ferenc: 105: 122–126 (2009), Ladányi
Mária: 115: 244–248 (2019), Ladányi Mária – Zoltán András: 120: 232–234 (2024)

Petőfi Sándor (1823–1849): Szerk.: 18: 189 (1922), Zlinszky Aladár: uo. 189–198,
Tolnai Vilmos: uo. 198–201, Túri Mészáros István: 23: 398–405 (1927), Galamb Sándor:
24: 204–206 (1928), Gáldi László: 52: 456–465 (1956), Uő: 54: 322–333 (1958), Uő: 58:

64–71 (1962), Martinkó András: 69: 385–407 (1973), Kerényi Ferenc: 96: 74–81 (2000), Juhász Judit: 118: 507 (2022)

Petőfi Sándor János (1931–2013): Békési Imre: 109: 212–224 (2013), Nagy L. János: 118: 83–90 (2022)

Petz Gedeon (1863–1943): Melich János: 29: 323–324 (1933)

Petz Leopold (1794–1840): Hegedűs József: 92: 45–54 (1996)

Pilinszky János (1921–1981): Szathmári István: 98: 49–55 (2002)

Pintér Jenő (1881–1940): Keményfy János: 36: 349–351 (1940)

Ponori Thewrewk Emil (1838–1917): Kovács Ferenc: 64: 23–32 (1968)

Posgay Ildikó (1947–2022): N. Fodor János: 113: 506–509 (2017), B. Fodor Katalin: 118: 508–510 (2022)

Pray György (1723–1801): Trócsányi Zoltán: 4: 44–45 (1908), Csűry Bálint: 25: 290 (1929)

Prohászka János (1887–1970): Szathmári István: 53: 309–311 (1957), Erdődi József: 63: 248–250 (1967), Tompa József: 67: 114–115 (1971)

Prószéky Gábor (1954): Váradi Tamás: 120: 500–502 (2024)

Pröhle Vilmos (1871–1946): Senga Toru: 90: 200–207 (1994), Sinor Dénes: 91: 100–103 (1995)

Pusztai Ferenc (1940–2021): Kiss Jenő: 106: 499–501 (2010), Uő: 116: 498–500 (2020), Uő: 118: 118–120 (2022)

Pusztay János (1948): Klima László: 116: 121–123 (2020)

Putnoky Imre (1883–1977): P. Balázs János: 74: 378 (1978)

Rácz Endre (1922–1992): Kiss Jenő: 89: 117–119 (1993)

Radnóti Miklós (1909–1944): Honffy Pál: 65: 421–431 (1969)

V. Raisz Rózsa (1939): Zimányi Árpád: 116: 246–250 (2020)

Ramstedt, Gustaf John (1873–1950): Ligeti Lajos: 29: 324–326 (1933)

Rásonyi Nagy László (1899–1984): MNyT: 23: 70 (1927)

Rédei Károly (1932–2008): Keresztes László: 98: 381–382 (2002), Honti László: 104: 507–509 (2008)

Reguly Antal (1819–1858): Pápay József: 1: 97–109, 145–160 (1905), Medveczky Károly: 5: 459–460 (1909), Krompecher Bertalan: 33: 1–12 (1937), Schleich Lajos: 34: 101–104 (1938), Zsirai Miklós: 35: 1–8 (1939), Lakó György: 39: 399–404 (1943), ezen belül: Zsirai Miklós: uo. 400–404, Kálmán Béla: 54: 594–595 (1958), Hajdú Péter: 65: 398–403 (1969), Vértes Edit: 91: 431–447 (1995)

Reményik Sándor (1890–1941): Kabán Annamária: 112: 207–214 (2016)

Réthei Prikkel Marián (1871–1925): Klemm Antal: 22: 70–71 (1926), Jakubovich Emil: uo. 152

Révai Miklós (1750–1807): Melich János: 4: 1–12, 54–62 (1908), Kemenes Pál: uo. 96, Rubinyi Mózes: 8: 54–59 (1912), Sz. K.: uo. 277–278, T. V.: 17: 214 (1921), Sági István: 23: 115–119 (1927), Schwartz Elemér: 24: 202 (1928), Csűry Bálint: 35: 290–297 (1939), Némethy Ferenc: 54: 200–213 (1958), Benkő Samu: uo. 509–516, Nagy L. János: 103: 355–357 (2007)

Riedl Frigyes (1856–1921): Angyal Dávid: 17: 207–210 (1921), Melich János: 18: 139 (1922)

Riedl Szende (1831–1873): Kovács Ferenc: 64: 23–32 (1968), Lakó György: 76: 385–394 (1980)

Róna-Tas András (1931): Hajdú Péter: 98: 250 (2002), Vásáry István: 108: 503–505 (2012)

Rónai Béla (1923–2009): Wacha Imre: 89: 503–505 (1993), Szűcs Tibor: 100: 121–123 (2004), Uó: 105: 498–500 (2009)

Rot Sándor (1921–1996): Udvari István: 88: 238–240 (1992)

Rousselot, Jean-Pierre (1846–1924): T. V.: 21: 147 (1925)

Rozgonyiné Molnár Emma (1933): Nagy L. János: 110: 250–252 (2014), Uó: 120: 111–113 (2024)

Rubinyi Mózes (1881–1965): Terestyéni Ferenc: 52: 255–257 (1956), Szépe György: 62: 116–117 (1966)

Ruzsiczky Éva (1928–2010): Elekfi László: 105: 502–504 (2009)

Sági István (1883–1950): Melich János: 39: 81–85 (1943), válasz: uo. 85–87, Nagy J. Béla: 48: 254–255 (1952)

Sajnovics János (1733–1785): Csupor Zoltán Mihály: 54: 517–522 (1958), Mikesy Sándor: 55: 311 (1959), Lakó György: uo. 312–315, Salánki István: 60: 250–252 (1964), Csupor Zoltán Mihály: 65: 501–504 (1969), Zaicz Gábor: 66: 246–250 (1970), Erdődi József: uo. 384, Benkő Loránd: uo. 385–396, Szathmári István [emlékünnepegről]: uo. 504–506, Holovics Flórián: 68: 493–501 (1972), Éder Zoltán: 110: 85–94 (2014), C. Vladár Zsuzsa: 112: 316–324 (2016), Kelemen Ivett: 118: 366–370 (2022)

Sámson Edgár (1906–1970): Danczi V. József: 66: 506–507 (1970)

Sándor István (1750–1815): Simai Ödön: 11: 157–162, 212–223, 262–271, 300–308, 348–355 (1915)

Sánta Ferenc (1927–2008): Pusztai Ferenc: 105: 324–327 (2009)

Saussure, Ferdinand de (1857–1913): Gombocz Zoltán: 20: 141–143 (1924), Herman József: 74: 136–144 (1978), Szerk.: 102: 385 (2006), Voigt Vilmos: uo. 385–391, Kelemen János: uo. 391–400, Péter Mihály: uo. 400–407, Siptár Péter: uo. 407–420, Németh T. Enikő: uo. 420–430, Kertész András – Rákosi Csilla – Bódog Alexa: uo. 430–442

Sauvageot, Aurélien (1897–1988): Erdődi József: 68: 370–372 (1972), Szathmári István: 74: 250–252 (1978), Uó: 85: 505–507 (1989), Cz. Farkas Márta: 93: 493–495 (1997)

Scheiber Sándor (1913–1985): Czeglédy Károly: 82: 502–503 (1986)

Schlachter, Wolfgang (1908–1999): Kiss Jenő: 74: 117–120 (1978), Honti László [közszöntő kötetéről]: 77: 352–358 (1981), Kiss Jenő: 84: 114–116 (1988), Uó: 95: 124–126 (1999)

Schmidt József (1868–1933): Lakó György: 65: 111–113 (1969)

Schuchardt, Hugo (1842–1927): Zsirai Miklós: 23: 535–536 (1927)

Schütz Ödön (1916–1999): Róna-Tas András: 96: 124–126 (2000)

Sebestyén Árpád (1929–2014): Nyirkos István: 95: 508–510 (1999), Juhász Dezső: 106: 115–117 (2010)

N. Sebestyén Irén (1890–1978): Lakó György: 67: 121–124 (1971), válasz: uo. 124–125, Hajdú Péter: 75: 113–115 (1979)

Semsey Andor (1833–1923): MNyT: 1/1. (1905), Szily Kálmán: 19: 149–151 (1923)

Seregélyesi Ferenc (†1956): Lőrincze Lajos: 53: 311–312 (1957)

- Setälä, Emil** (1864–1935): Zsirai Miklós: 20: 45–50 (1924), Szinnyei József: 31: 73–74 (1935)
- Shiratori Kurakichi** (1865–1943): Senga Toru: 91: 162–170 (1995)
- Sievers, Eduard** (1850–1932): Schmidt Henrik: 28: 189–191 (1932)
- Sima Ferenc** (1917–2005): Sándor Anna: 103: 351–354 (2007)
- Simoncsics Péter** (1946): Csepregi Márta: 112: 241–244 (2016)
- Simonyi Zsigmond** (1853–1919): Voinovich Géza: 12: 327–328 (1916), Gombocz Zoltán: 15: 155–156 (1919), Melich János: 16: 99 (1920), Szerk.: 25: 386 (1929), Prohászka János: 65: 376–382 (1969), Tompa József: 78: 453–456 (1982)
- Sipos István** (1912–1994): Gregor Ferenc: 79: 496–497 (1983), Király Péter: 89: 372–374 (1993)
- Siptár Péter** (1954): Törkenczy Miklós: 120: 238–239 (2024)
- Sirelius, U. T.** (1872–1929): Zs. M.: 25: 385–386 (1929)
- Skripecz Sándor** (1917–?): Magay Tamás: 103: 253–254 (2007)
- Šmilauer, Vladimír** (1895–1983): Kázmér Miklós: 72: 124–126 (1976)
- J. Soltész Katalin** (1926–1994): Wacha Imre: 91: 109–110 (1995)
- Somogyi Gedeon** (1783–1821): Felde Györgyi: 71: 242–246 (1975)
- Somogyi Géza** (1893–1921): Melich János: 17: 144 (1921)
- T. Somogyi Magda** (1954): Slíz Mariann: 120: 243–244 (2024)
- Sulán Béla** (1916–1968): Sebestyén Árpád: 64: 505–506 (1968)
- Szabédi László** (1907–1959): Mózes Huba: 103: 223–225 (2007)
- Szabó Dénes** (1913–1994): Horváth Mária: 80: 508–510 (1984), Bánhidi Zoltán: 90: 370–372 (1994)
- Szabó Géza** (1934–2021): Molnár Zoltán Miklós: 100: 248–249 (2004), Vörös Ottó: 117: 374–375 (2021)
- Szabó József** (1789–1885): Hegedüs József: 92: 45–54 (1996)
- Szabó József** (1940–2021): Juhász Dezső: 106: 501–503 (2010), Forgács Tamás: 117: 112–114 (2021)
- Szabó Lőrinc** (1900–1957): Dobóné Berencsi Margit: 89: 213–217 (1993)
- Szabó T. Ádám** (1946–1995): Kiss Jenő: 92: 112–113 (1996)
- Szabó T. Attila** (1906–1987): MNyT: 32: 142 (1936), MNyT: 36: 63–66 (1940), Benkő Loránd: 62: 119–122 (1966), Imre Samu: 72: 245–248 (1976), Balázs János: 82: 380–384 (1986), Újvári Sándor: 83: 266–267 (1987), válasz: uo. 267–268, MNyT 84/1. (1988), Szerk.: uo. 3, Kálmán Béla: uo. 3–7, Cseh Zsolt: uo. 7–9, Jakó Zsigmond: uo. 9–10, Nagy Jenő: uo. 10–11, B. Gergely Piroska: uo. 11–12, Szabó T. Attila [és a Magyar Televízió]: uo. 257–270, Posgay Ildikó [köszöntő kötetről]: 85: 240–245 (1989), Szerk.: 93: 385 (1997), Benkő Loránd: uo. 385–392, Kovács Sándor Iván: uo. 392–398, Benkő Samu: uo. 398–405, Balassa Iván: uo. 405–410, Péntek János: uo. 411–414, A. Molnár Ferenc [Balassa Iván könyvéről]: uo. 476–478, Benkő Loránd: 102: 257–262 (2006), Éder Zoltán: uo. 262–269, Péntek János: uo. 269–274, Kósa László: uo. 274–279, Szathmári István: uo. 280–284, Hajdú Mihály: uo. 284–287, A. Molnár Ferenc: 103: 477–488 (2007), Uő: 104: 218–222 (2008), Szathmári István: 105: 219–220 (2009), Sebestyén Árpád [Benkő Loránd három írásáról]: 107: 85–93 (2011), P. Kocsis Réka: [emlékkönyvről]: 113: 243–246 (2017), Ösztöndíj kuratóriuma: uo. 505, Péntek János: 116: 237–238 (2020)

Szabó Zoltán (1927–2007): Szathmári István: 103: 375–376 (2007), Kabán Annamária: 113: 357–361 (2017)

Szamota István (1867–1895): Melich János: 7: 49–60 (1911), Uő: 23: 536–538 (1927)

Szarvas Gábor (1832–1895): Gombocz Zoltán: 5: 190 (1909), Szinnyei József: 28: 1–5 (1932), Pásztor Emil: 74: 228–229 (1978)

Szathmári István (1925–2020): Fábíán Pál: 91: 249–251 (1995), Szabó Zoltán [közszöntő kötetéről]: uo. 492–494, Balázs Géza: 101: 120–122 (2005), Bencze Lóránt [ünnepi válogatásról]: uo. 487–491, Kiss Jenő: 111: 244–247 (2015), MNyT: 117/1. (2021), Kiss Jenő: uo. 2–4, Farkas Tamás: uo. 5–6, Tátrai Szilárd: uo. 7–9, Péter Mihály: uo. 191–192

Széchenyi István (1791–1860): 1: 3–10 (1905), Viszota Gyula: uo. 78–79, Szigetvári Iván: 7: 366–367 (1911), Heinlein István: uo. 461–462, E. Gy.: 11: 173–174 (1915), Viszota Gyula: 12: 49–63, 103–113, 150–159, 195–207 (1916), Uő, 20: 116–122 (1924), Tolnai Vilmos: 21: 204 (1925), Viszota Gyula: 23: 437–442 (1927), Lovas Rózsa: 38: 73–102 (1942), Benkő Loránd: 88: 14–29 (1992), Lózsi Tamás: 120: 129–149 (2024)

Szemere Gyula (1911–1992): Fábíán Pál: 77: 503–504 (1981), Uő: 87: 497–498 (1991), Szathmári István: 88: 506–507 (1992)

Szemere Pál (1785–1861): Bakos József: 35: 40–41 (1939), P. Balázs János: 57: 418–429 (1961)

Szemlics Ádám (1883–1925): Szerk.: 21: 72–73 (1925)

Szende Aladár (1914–2003): Fülöp Lajos: 81: 250–251 (1985), A. Jászó Anna: 90: 496–498 (1994), Grétsy László: 100: 117–120 (2004)

Szendrey Zsigmond (1879–1943): Korompay Bertalan: 39: 262–263 (1943)

Szentmiklóssy Alajos (1793–1849): Szücsi József: 11: 202–207, 253–259 (1915)

Szépe György (1931–2012): Péter Mihály: 97: 377–379 (2001), Kontra Miklós: 105: 78–85 (2009), Terts István: 107: 375–378 (2011), Bánréti Zoltán: 108: 497–501 (2012)

Szepesy Gyula (1913–2001): Bencédy József: 89: 505–507 (1993), A. Jászó Anna: 97: 370–371 (2001)

Szeremley Császár Loránd (1883–1910): Melich János: 6: 134 (1910)

Szidarovszky János (1881–1947): Szemerényi Osvald: 44: 78–80 (1948), Zsirai Miklós: uo. 80

Szij Enikő (1944): Csepregi Márta: 110: 495–497 (2014), C. Vladár Zsuzsa: 120: 502–506 (2024)

Szikszainé Nagy Irma (1944): Domonkosi Ágnes: 111: 109–112 (2015)

Szilády Áron (1837–1922): Szinnyei József: 18: 137–138 (1922)

Szilágyi Ferenc (1928–2010): Pusztai Ferenc: 105: 120–122 (2009)

Szili Katalin (1952): Szabó T. Annamária Ulla: 118: 246–249 (2022)

Szily Kálmán (1838–1924): MNyT: 14: 215–222 (1918), ezen belül: Szinnyei József: uo. 216–218, Radnai Rezső [Zichy János képviselőtében]: uo. 218–219, Radnai Rezső: uo. 219–220, válasz: uo. 220–221, Szinnyei József: 18: 1–2 (1922), MNyT: 20/1–3. és 20/9–10. (1924), Melich János: uo. 180–181, Gombocz Zoltán: 21: 77–84 (1925), Szerk.: 29: 189 (1933), Melich János: 37: 215 (1941), Éder Zoltán [Gazda István szerk. kötetéről]: 101: 244–246 (2005), Kiss Jenő: 120: 365–366 (2024)

Szinnyei József (1857–1943): 23 (1927) = Szinnyei-émlékkönyv, Melich János: uo. 23/3–6. [a 77. lap előtt]: I–XIII, Gulyás Pál: uo. XIII–XXV, Szerk. [berlini emlékkönyvről]:

uo. 519–520, MNyT: uo. 523–533, ezen belül: Balogh Jenő: uo. 525–526, válasz: uo. 527–529, Gombocz Zoltán: uo. 530–531, válasz: uo. 531–533, I. S.: 25: 385 (1929), Melich János: 33: 129–135 (1937), MNyT: uo. 267–275, ezen belül: Szily Kálmán [Hóman Bálint nevében]: uo. 268–269, Zsirai Miklós: uo. 270, válasz: uo. 271–274, MNyT: 39/2. és 39/5. (1943), Szerk.: uo. 256, Balogh Jenő: uo. 256–257, Zsirai Miklós: uo. 257–258, Kettunen, Lauri: uo. 259, Melich János: uo. 259–261, Szerk.: 53: 317 (1957), Bóka László: uo. 317–319, Lakó György: uo. 319–330, Kálmán Béla: uo. 330–335, Lakó György: 81: 512 (1985), Balázs János [Lakó György könyvéről]: 84: 484–486 (1988)

Sztálin, Joszif Visszarionovics (1878–1953): Lakó György: 49: 1–3 (1953)

Sztripszky Hiaodor (1875–1946): Udvari István: 95: 412–418, 502–506 (1999), Uő: 97: 362–366 (2001)

Szvorényi József (1816–1892): Fekete Péter: 89: 173–180 (1993), Benkő Loránd: uo. 243–244, A. Jászó Anna: 112: 332–346 (2016)

Tagányi Károly (1858–1924): Melich János: 20: 180 (1924)

Tagliavini, Carlo (1903–1982): Fogarasi Miklós: 79: 107–109 (1983)

Takács Etel (1921–1992): Szende Aladár: 88: 368–370 (1992)

Takáts Raphael (1748–1820): Heinlein István: 3: 444–454 (1907), Uő: 4: 217–221 (1908)

Tamás Lajos (1905–1984): MNyT: 31: 206–207 (1935), Herman József: 81: 118–119 (1985), Balázs János: uo. 373–377

Tamási Áron (1897–1966): P. Eöry Vilma: 76: 72–74 (1980), Uő: 79: 162–173 (1983), Balázs Géza: 114: 302–319 (2018)

Telegdi Zsigmond (1909–1994): Károly Sándor: 76: 379–380 (1980), Uő: 87: 119–120 (1991), Harmatta János: 90: 366–368 (1994)

Teleki László (1764–1821): Heinlein István: 8: 331–333 (1912)

Teleki Pál (1879–1941): Gunda Béla: 87: 495 (1991)

Telekiné Nagy Iлона (1933–2010): Bauko János: 106: 497–498 (2010)

Temesi Mihály (1914–1988): Károly Sándor: 81: 121–123 (1985), Tompa József: 85: 377–380 (1989), Szűcs Tibor: 95: 248–250 (1999), Juhász Dezső [emlékülésről]: 98: 508–509 (2002), Pesti János: 100: 240–243 (2004), Kiss Jenő: uo. 243–246, Molnár Mária: 110: 456–465 (2014)

Terestyéni Ferenc (1913–1971): Szathmári István: 68: 126–127 (1972)

Thomsen, Vilhelm (1842–1927): Gombocz Zoltán: 8: 1–5, 131–133 (1912), válaszlevél: ezen belül 131–132, Németh Gyula: 23: 533–535 (1927), Jakubovich Emil: 24: 66 (1928)

Toivonen, Yrjö Heikki (1890–1956): Zsirai Miklós: 33: 197–198 (1937), Lakó György: 52: 389 (1956)

Tolcsvai Nagy Gábor (1953): Komlósi László Imre [köszöntő kötetéről]: 111: 239–244 (2015), Ladányi Mária: 119: 501–505 (2023)

Toldy (Schedel) Ferenc (1805–1875): Viszota Gyula: 4: 63–71 (1908), Uő: 5: 1–7 (1909), Heinlein István: 7: 461–462 (1911), T. V.: 13: 203–204 (1917), Simai Ödön: 14: 111–119, 187–193 (1918), Szilágyi Ferenc: 75: 55–61 (1979)

Tolnai Vilmos (1870–1937): MNyT: 21: 150–151 (1925), Sági István: 33: 281–288 (1937)

- Tompa József** (1905–1990): Ruzsiczky Éva: 72: 248–250 (1976), Rác Endre: 82: 494–497 (1986), Lakó György: 87: 112–114 (1991)
- Tompáné Lovas Rózsa** (1903–1991): Szathmári István: 88: 365–368 (1992)
- Török Gábor** (1929–1996): Nagy L. János: 93: 249–250 (1997), V. Raisz Rózsa [emlékkönyvről]: 108: 105–107 (2012)
- Trócsányi Zoltán** (1886–1971): Úrhegyi Emília: 67: 499–501 (1971)
- Trubeckoj, Nyikolaj Szergejevics** (1890–1938): Kicsi Sándor András: 89: 502 (1993), Zoltán András: 116: 92–96 (2020)
- Úrhegyi Emília** (1909–1988): Király Péter: 76: 115–116 (1980), Gregor Ferenc: 85: 376–377 (1989)
- Vajda János** (1827–1897): Rubinyi Mózes: 41: 16–19 (1945)
- Vajkai Aurél** (1903–1987): Balázs Géza: 85: 371–374 (1989)
- Vályi András** (1764–1801): Éder Zoltán: 88: 148–157 (1992)
- Vámszer Márta** (1927–2000): Szabó Zoltán: 96: 255 (2000)
- G. Varga Györgyi** (1923–1996): Pusztai Ferenc: 92: 376–377 (1996)
- Végh József** (1912–1997): Harmatta János: 79: 242–244 (1983), Hajdú Mihály: 89: 121–123 (1993), Deme László: 93: 505–506 (1997), Vörös Ottó: 114: 371–372 (2018)
- Velcsov Mártonné** (1929): Szabó József: 106: 112–115 (2010)
- Vermes Stefánia** (1921–?): S. Hámori Antónia: 97: 373–375 (2001)
- Verseghy Ferenc** (1757–1822): Szily Kálmán: 4: 121–124 (1908), Terestyéni Ferenc: 53: 19–27 (1957), Éder Zoltán: 90: 211–214 (1994), Uő: 94: 292–301 (1998), Uő: 99: 33–50 (2003)
- Vértes Edit** (1919–2002): Sz. Bakró-Nagy Marianne: 87: 120–123 (1991), Hajdú Péter: 95: 376–381 (1999)
- Vértes O. András** (1921–1997): Szende Tamás: 77: 505–506 (1981), Büky Béla: 88: 119–121 (1992), Szathmári István: 93: 505 (1997)
- Vikár László** (1929–2017): Csepregi Márta: 113: 374–376 (2017)
- Virtaranta, Pertti** (1918–1997): Hajdú Péter: 94: 109 (1998)
- Voigt Vilmos** (1940): Pölcz Ádám: 116: 102–108 (2020), Balázs Géza: 117: 239–242 (2021)
- Vörös Ottó** (1942): Zelliger Erzsébet: 109: 371–372 (2013), Hajba Renáta – Tóth Péter: 118: 510–511 (2022), P. Lakatos Ilona [ünnepi válogatásról]: 119: 353–359 (2023)
- Vörösmarty Mihály** (1800–1855): Fischer Izidor: 2: 80–83 (1906), Viszota Gyula: 4: 63–71 (1908), Uő: 5: 1–7 (1909), Uő: 7: 433–441 (1911), Uő: 8: 214–220, 255–260, 308–312, 350–356 (1912), Kardos Lajos: uo. 463–465, Réthei Prikkel Marián: 13: 115–116 (1917), Tolnai Vilmos: 20: 26–27 (1924), Mikesy Sándor: 46: 289–296 (1950), Deme László: 49: 435–446 (1953), Terestyéni Ferenc: 55: 226–231 (1959), Tomory Júlia: 79: 455–458 (1983), Szathmári István: 96: 310–316 (2000), Pesti János: 110: 352–357 (2014)
- Wacha Balázs** (1948): Horváth Katalin: 115: 254–256 (2019)
- Wacha Imre** (1931–2018): Balázs Géza: 98: 120–122 (2002), Eöry Vilma: 107: 378–379 (2011), Balázs Géza: 114: 122–125 (2018)
- Weöres Sándor** (1913–1989): Molnár Ildikó: 69: 168–172 (1973), Szathmári István: 84: 483 (1988), Nagy L. János: 88: 326–337 (1992), Uő: 89: 48–56, 440–459 (1993), Uő: 90: 275–287 (1994), Uő: 93: 339–342 (1997), Büky László: 109: 204–208 (2013), Uő: 113: 179–192, 510 (2017)

Wichmann, Yrjö (1868–1932): N. Sebestyén Irén: 24: 225–232 (1928), Zsirai Miklós: 28: 188–189 (1932), Csúry Bálint: 32: 281–287 (1936), Uő: 35: 73–87, 137–143 (1939), Lakó György: 65: 391–398 (1969), Kiss Jenő: 90: 243–245 (1994)

Wiklund, Karl Bernhard (1868–1934): Zsirai Miklós: 24: 145–147 (1928), Uő: 30: 254–255 (1934)

Wundt, Wilhelm (1832–1920): Gombocz Zoltán: 16: 153–155 (1920), Melich János: 17: 142–143 (1921)

Wurm István (1922–2002): Fodor István: 98: 102–103 (2002)

Zaicz Gábor (1944): Csúcs Sándor: 120: 235–237 (2024)

Zelliger Erzsébet (1945): Szentgyörgyi Rudolf: 111: 248–249 (2015)

Zlinszky Aladár (1864–1941): Sági István: 38: 62–64 (1942)

Zolnai Béla (1890–1969): Benkő László: 56: 416–419 (1960), Szathmári István: 65: 382–384 (1969), Benkő László: 87: 235–240 (1991)

Zolnai Gyula (1862–1949): Klemm Antal: 28: 257–259 (1932), Györke József: 38: 321–325 (1942), Sági István: 46: 282–288 (1950)

Zoltán András (1949): Jászay László: 116: 250–253 (2020)

Zsilinszky Éva (1945): C. Vladár Zsuzsa: 111: 494–495 (2015)

Zsilka János (1930–1999): Gecső Tamás: 95: 250–251 (1999), Simon Gábor [emlékkönyvről]: 113: 489–494 (2017)

Zsirai Miklós (1892–1955): MNyT: 24: 220–221 (1928), Melich János: 38: 249 (1942), MNyT: 51/3. (1955), Fokos Dávid: uo. 403–404, Lakó György: 52: 387–389 (1956), Pais Dezső: 55: 317–327 (1959), Szathmári István: 72: 507–508 (1976), Kiss Jenő: 88: 362–365 (1992), Vértes O. András: uo. 504–506, Bakó Elemér: 90: 146–157 (1994), Kiss Jenő: uo. 243–245, 484–486, Zsiray Jolán: 92: 128 (1996), Hajdú Péter [Kiss Jenő könyvéről]: uo. 353–356, Balázs Géza [Fábián Pál szerk. kötetről]: uo. 486–488, Vándor Anna: 95: 364–375 (1999), Schütz Ödön: uo. 375–376, Kiss Jenő: 101: 257–268 (2005)

Zsoldos Jenő (1896–1972): Kovalovszky Miklós: 68: 492–493 (1972)

KOROMPAY KLÁRA

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem